TÜSTAV
Kolleksiyonu

GENEL-İŞ

emek

onbeş günlük işçi gazetesi

Türkiye genel hizmetler işçileri sendikası yayın organıdır

1 MAYIS 1976 SAYI: 265

1 MAYIS

DÜNYA İŞÇİLERİNİN BİRLİK, MÜCADELE VE DAYANIŞMA GÜNÜ

İŞÇİ'den

1 MAYIS

DÜNYA İŞÇİ SINIFININ MÜCADELE VEREREK EGEMEN SERMAYE SINIFINA KABUL ETTİRDİĞİ TEK BAYRAM GÜNÜDÜR.

Bugün 1 Mayıs tüm dünya işçilerinin bayramı. Dünya işçi sınıfı kazandığı mevzilerde bir an soluklanıyor, geçmişte yaptığı mücadeleleri ve dökülen kanlarını hatırlıyor. Önce unutmamamız gereken birşey var. **Tarih boyunca işçi sınıfının elde ettiği en küçük bir hak bile patronların ihsanı olmamıştır.** Yani patronlar kendi istekleri ile hak vermezler. **Her hak işçi sınıfının patronlara karşı verdiği çetin ve uzun mücadelelerin sonucunda kazanılmıştır.** Buna örnek olarak grev ve toplu sözleşme haklarını gösterebiliriz. Dünya proleteryasının kapitalist toplum içindeki bu bazarları bütün çalışanların TEK YUMRUK HALİNDE KARARLI VE KORKUSUZ uğraşlarının sonucudur.

NEDEN 1 MAYIS İŞÇİ BAYRAMIDIR?

Bugün kanunlara uyan bir işyerinde işçiler 8 saat çalışırlar, oysa uzun yıllar kapitalistler işçileri zor şartlar altında 16 saat çalıştırıyorlardı. İşçiler tüm güçleri tükeninceye kadar çalıştırılıyorlardı. Her zamanki gibi kazananlar yine patronlardı. Çalışamaz duruma gelen işçiler ise işten atılıp yerlerine işsizler ordusundan bir yenisi alınıyordu. Bu ve benzeri baskılarla işçilerin bilinçlenmeleri ve sömürüye karşı örgütlenmeleri önleniyordu. Ama işçi sınıfının mücadelesi gittikçe güçleniyordu.

Dünya'da ilk kez 1848 yılında, Avusturalya'lı tarım işçileri patronlara ve hükümetlere 8 saatlik işgününü kabul ettirdiler. 1866 yılında Amerika'da toplanan işçi kongresi 8 saatlik işgününün kabul edilmesini hükümetten istedi. Ama istekleri kabul edilmedi. 1864'de toplanan işçi sendikalarının kongresi 8 saatlik işgünü ancak işçi sınıfının kendi mücadelesiyle elde edilebileceğine karar verdi. 1 Mayıs 1886 tarihinde Amerikanın büyük kentlerinde genel grev yapıldı. Bu greve 600 bin işçi katıldı. Patronlar grevi kırmak için her türlü çareye baş vurdular. Polis ve toplattıkları bütün serserileri grevcilerin üzerine saldırttılar. Silâhlı çatışmalar oldu. Daha sonra da 5 işçi lideri mahkemece idama mahkûm oldu ve hemen astılar. Bu işçi liderleri sınıfsal inançlarından dar ağacında bile sapmadılar. İşçi liderlerinden birisi ölmeden şunları söylüyordu: "HAKLARI YALNIZ İMTİYAZLI SINIFLARA GÖRE AYARLAYAN VE İŞÇİLERE HİÇ HAK TANIMAYAN HÜKÜMETE KARŞI KİM SAYGI DUYABİLİR?" Fielden adlı diğer bir işçi lideri ise "BİR YANIM VARKİ ÖLDÜREMEZSİNİZ?"

1889 yılında dünya çapında bir gösteri düzenlenmesine karar verildi. Bunun amacı 8 saatlik işgününü kesin olarak kabul ettirmekti. 1890 da yapılan bu grev ve gösteriler başarıya ulaştı. İşte böylece dünya işçileri 1 MAYIS'ı kendi bayramları olarak kendileri seçtiler. Ama bugünün bayramı olarak resmen kabul edilmesi için uzun mücadeleler verildi.

1 Mayısta işçiler her ülkede kendi bayramlarını kutlarlar. Fabrikalarda iş durur. Madenler sessizliğe gömülür. Trenler çalışmaz, mektuplar taşınmaz, kısaca hayat durur. Çünkü bizim ellerimizdir, kolanı döndüren, çekici vuran, toprağı süren sanki bizim elleribizin üzerinde durur dünya.

1 MAYISI KUTLAMAYAN ÜLKELER

1 Mayısı kutlamayan üç ülke vardır. Bunlar Yunanistan, İran ve Türkiye'dir. Ülkemizde 1 Mayıs daha önceleri kutlanmakta idi. Fakat daha sonraları bu İşçi Bayramı Bahar bayramına dönüştürüldü. Bu değişikliğin amacı, ülkemiz işçilerini dünya İşçilerinden ayırarak, işçi sınıfının dayanışma ve birlik mücadelesinde yalnız bırakmaktı. Bu engelleme oyuna Türk-İş' te katılmaktadır. Türk-İş 274-275 sayılı yasaların yürürlüğe girdiği günü Bayram ilân ederek sermaye sınıfıyla birlik olduğunu gösterdi.

1 MAYIS'I BİZE NASIL TANITIYORLAR

Sırtımızdan kazandıkları milyonlarla her istediklerini satın alanlar. Yani patronlar, yani en küçük zammı bile zorla aldıklarımız bize şunu söylüyorlar :

"Bahar geldi, çiçekler açtı
Herşeye boş verin, bütün acılarınızı unutun!
Bir Mayıs işçi bayramıdır diyenlere inanmayın sakın"

Patronların bu sözlerine inanmamız ne demektir? O zaman patronların daha zenginleşmesi için 1 yıl boyunca yaptığımız zahmetli çalışmanın yorgunluğuna kendimizi ve kendimiz gibi işçi olacak çocuklarımızı da tutsak etmiş oluruz.

1 Mayısın Dünya işçi sınıfının mücadelesinin ortak simgesi olduğunu unutmayalım.

8 saatlik işgünü Dünya işçi sınıfının ortak mücadelesinin ilk zaferidir. Bu mücadele işçi sınıfı kendi iktidarını kuruncaya dek sürecektir. Onun için 1 Mayıs dünya işçilerinin geçmişi hatırlatırken, geleceğe olan umutlarında tazeleme günüdür.

1 Mayıs işçi bayramı Türkiye emekçilerine kutlu olsun.

EYÜP AKBAL
Kâğıthane Belediyesi
Bakım Onarım İşçisi

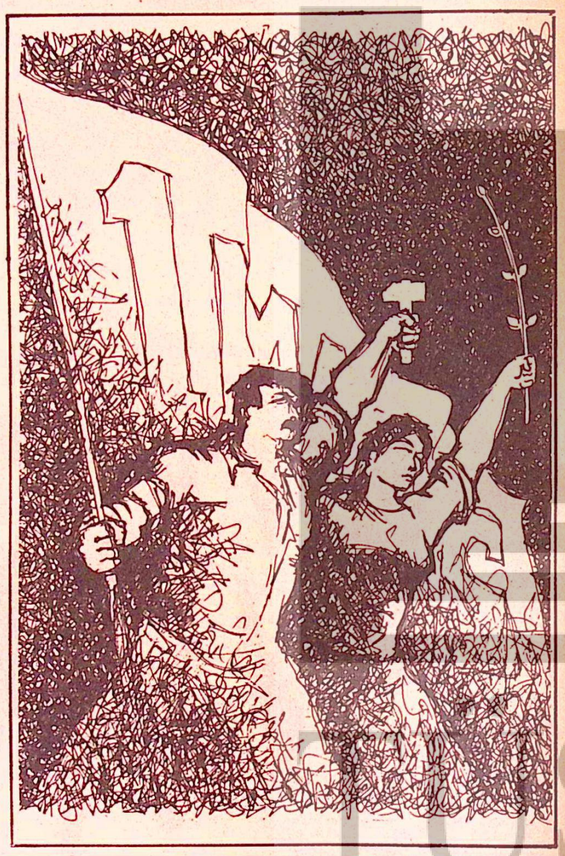

GENEL-İŞ SENDİKASI
TÜRKİYE GENEL HİZMETLER İŞÇİLERİ SENDİKASI YAYIN ORGANIDIR

GENEL-İŞ EMEK
Basın Ahlak Yasasına uyar

GENEL -İŞ Sendikası adına sahibi
Abdullah BAŞTÜRK

Genel Yayın Müdürü
Ertan ANDAŞ

Sorumlu Yazışleri Müdürü
Depremer AĞCA

FOTOGRAFLAR
GENEL-İŞ EMEK

GENEL-İŞ EMEK'in bu sayısı GENEL-İŞ Basın Bürosunda hazırlanmış ve Dizgi, Filim, Baskı Doğuş Matbaasında yapılmıştır.

MERKEZ
Süleyman Sırrı Sokak 2/4
Telefon: 175459 - 175267
YENİŞEHİR
ANKARA

Sayı : 265
Basıldığı Tarih : 1 Mayıs 1976
Fiatı 50 Krş.

GENEL-İŞ EMEK'in bu sayısı 30 bin Adet Basılmıştır.

işçiyiz güçlüyüz toplumda öncüyüz

«kitlelere, fabrikalara gideceğiz»

«Bir insan, bir devrimci, bir dostu yitirdik», diyordu DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER 14 Nisan Çarşamba günü İbrahim GÜZELCE'nin cenazesi başında. O anda, binlerce, onbinlerce işçi tek bir yürek olmuştu. İki çeşit sessizlik vardır. Topkapıdaki Çamlık mezarlığındaki sessizlik, sevgi, saygı, ama herşeyden önce kavga doluydu. Bu sessizlik., daha 9 Nisan günü **«kitlelere, fabrikalara gideceğiz»** diyen GÜZELCE'nin işçi sınıfına olan güvenini, sarsılmaz inancını dile getiriyordu.

14 Nisan Çarşamba sabahı, DİSK Genel Merkezi O'nu son bir kez selamlamaya gelen işçilerle, dostlarıyla dolmuştu. Türkiye'nin ve dünyanın dört bir yanından telgraflar yağıyordu. Bu telgraflar, sadece üzüntü değil, özellikle GÜZELCE'nin tüm yaşamını anlatan umut, coşku ve kavga doluydu. **«İşçi sınıfının bilinçli ve yiğit evladı İBRAHİM GÜZELCE'nin kavga ve umut dolu yaşamı mücadelemize her zaman ışık tutacaktır»**, diyordu bir işçi telgrafında. 153 milyon üyeli Dünya Sendikalar Federasyonu Genel Sekreteri Pierre GENSOUS şöyle tanımlıyordu İbrahim GÜZELCE'yi : O' nun ölümü **«DİSK ve yöneticilerinden olduğu Türkiye işçi hareketi için ağır bir kayıptır. O, ülkesinde özgür ve militan sendikaların kurulması ve uluslararası düzeyde eylem birliği için enerjik bir şekilde mücadele vermiştir.»**

14 Nisan Çarşamba günü, onbinlerce işçi, DİSK Yöneticileri, örgütleri adına gelen milletvekilleri, ilerici gençlik, birçok öğretmen, memur, dostları, ailesi saat 13.45'den 16.45'e kadar Topkapı Çamlık Mezarlığına dek yürüdüler. GÜZELCE'nin kişiliğine kararlı soğukkanlılığına, işçi sınıfının olgunluğuna uygun bir yürüyüştü bu. İzleyenler, bazı gazeteler. «son yıllarda böyle bir cenaze töreni görülmedi»,

«O bedensel olarak yokoldu. Fakat DİSK dimdik ayakta ve emeğin sermaye egemenliğinden kurtuluşu için mücadeleye devam ediyor. Bu mücadelenin her anında, sömürünün ve baskının yokolduğu emekçinin özgür Türkiye'sinde işçi sınıfımız İbrahim GÜZELCE'yi yaşatacaktır."

CENAZE TÖRENİ ÜZERİNE BİRKAÇ GÖZLEM

- 3 saat süren yüzlerce çelengin gönderildiği bu olgun saygı gösterisi üzerine televizyon tek bir görüntü bile vermedi. Buna karşılık, Madeni Eşya İşverenleri Sendikası ile İşveren Sendikaları Konfederasyonu yöneticilerinin işçi düşmanı demeçlerine TRT'de yer verildi. Böylece TRT yöneticileri ve MC iktidarı işçi sınıfı ve özgürlük düşmanı yüzünü bir kez daha gösterdiler.
- İşçilerin DİSK Genel Sekreteri devrimci emekçi İbrahim GÜZELCE'nin cenazesine katılmasını 'sosyal ve ekonomik kalkınmaya karşı bir darbe» şeklinde gösteren işveren sözcülerine söylenecek bir tek söz var. Onlar, ekonomik kalkınmayı değil, aşırı kârlarını düşünüyorlar. Bu yüzden de, bir işçinin cenaze törenine bile tahammül edemiyorlar.
- «Demokrat» geçinen bazı gazeteler, cenaze töreninden çok, törene katılmakla DİSK'e ve onun Genel Sekreterine duyduğu saygıyı dile getirmiş olan ilerici bir partinin Genel Başkanının «fenalaşmasına» yer verdiler. Onların bu tutumu, kitle haberleşme araçlarının büyük çoğunluğunun, kitlelerin bilgi düzeyini geliştirmekten çok, daha ince hesaplar ve sadece tiraj artırma peşinde olduğunu göstermiştir. İnanıyoruz ki, işçi sınıfının toplumsal ve siyasal uyanışı hızlandıkça, bu gibi basınyayın organları, ya daha tutarlı bir tavır içine girmek zorunda kalacaklar, yada ince ve gizli hesaplarını bütünüyle açığa çıkaracaklardır.

1 MAYIS İŞÇİ BAYRAMI
Günlerin bugün getirdiği
Baskı zulüm ve kandır
Ancak bu böyle gitmez
Sömürü devam etmez
Yepyeni bir güneş doğar
Bizde ve ülkelerde

1 MAYIS ! 1 MAYIS !
İşçinin-emekçinin bayramı
Devrimin şanlı yolunda
İlerleyen halkın bayramı
Yepyeni bir güneş doğar

Dağların ufuklarından
Mutlu bir hayat filizlenir
Kavganın doruklarından
Yurdumun güneşli günleri
Mutlak gelen gündedir

Gün gelir gün gelir
Zorbalar kalmaz gider
Devrimin şanlı yolunda
Bir kâğıt gibi erir gider

1 MAYIS ! 1 MAYIS !
İşçinin-emekçinin bayramı
Devrimin şanlı yolunda
İlerleyen halkın bayramı.

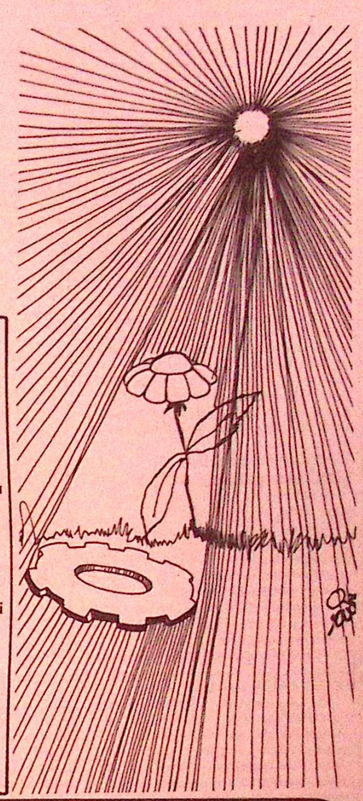

YORUM

«İŞÇİLER BİRLEŞİNİZ!..»

Yıllardan sonra ilk kez bugün, ülkemizde de 1 Mayıs gerçek anlamı içinde bir bayram olarak kutlanıyor.

Denebilir ki, geçen yıllarda da 1 Mayıs'lar hep bayram olarak kutlanırdı. Hem de yasalarda yeri olan, resmi tatili olan bir bayram olarak. O bayramlarla bu bayramın arasındaki ayrıcalık ne?

O eskiden kutlanan 1 Mayıs'larla, bugün gerçek anlamıyla kutlanan 1 Mayıs arasındaki ayrıcalığı bilmeyen değil, ama öğrenmeye çalışmayan, bundan böyle de bilmemekte devam edenlerin, direnenlerin, bu gerçek anlamı içinde 1 Mayıs Bayramına katılmayı yadsıyanların, işçi niteliğini taşısalar da işçi sınıfından olmayan hainler olduğunu belirtmekle söze başlamak, sanırız ki en tutarlı yoldur.

Doğrudur, Türkiye'de 1925 yılından bu yana her yılın 1 Mayıs'ı resmen tatil ve bayramdır. Yasalar böyle yazar. Ama bilmek gerekir ki ülkemizde resmen yasalarda yazıldığı gibi 1 Mayıs'ı bir Bahar ve Çiçek Bayramı olarak kutlamakğ kırlara çıkıp piknik yapmakla işçi sınıfının hiç bir ilgisi yoktur ve olamaz.

İşçi sınıfı için 1 Mayıs gerçekte, bundan 90 yıl önce temeli Amerika Birleşik Devletlerinin Şikago kentinde atılan bir genel grevi anmadır. Dünya işçilerinin ilk kez birleşme çağrısının ortaya çıktığı günün, sekiz saatlik çalışma gününün sağlanması, özgür sendikacılık kavramının gerçekleşmesi kavgasının başlangıç gününün anılmasıdır.

1 Mayıs sonradan uydurulduğu gibi düzmece bir bahar ve çiçek bayramı değil, işçi sınıfının bayramıdır, işçi bayramıdır. Dünya işçilerinin birlik ve beraberlik çağrısının bayramıdır...

Türkiye'de de dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi 1 Mayıs'lar gerçek anlamıyla, bir işçi bayramı olarak 1921'den 1925 yılına kadar kutlanagelmiştir. Ama 1925'te, yeni yeni palazlanmaya başlayan Türk burjuvası ve dışa bağımlı parababaları, dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye'de de işçi sınıfının bilinçlenmesini, uyanmasını, haklarını araması olasılığı karşısında kapıldıkları korkuyla, 1 Mayıs'ı gerçek anlamından saptırmak için bu bayrama düzmece Bahar ve Çiçek Bayramı giysisini giydirmişler, 1 Mayıs'ı işçilerin bayramı olmaktan çıkarıp, salt tuzu kuru olanların piknik bayramı yapmak için çabalara girişmişlerdir.

Her geçen gün biraz daha güçlenen ve bilinçlenin işçi sınıfı, aradan 41 yıl geçtikten sonra, çok partili demokrasi denemesinin sürüp gittiği içinde bulunduğumuz ortamda, ilk kez bu yıl 1 Mayıs'ta, yeniden bayramına sahip çıkma bilincine varmıştır.

Bugün İstanbul'da DİSK, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu öncülüğünde düzenlenen büyük işçi yürüyüşü, bu bayramı yeniden gerçek yoluna oturtma, asıl anlamını buldurma konusunda bir büyük adımdır.

Bu 1 Mayıs'ta Genel - İş olarak Türk İşçi sınıfının ve dünya işçi sınıfının bayramını yürekten kutlarken, dünya işçilerinin parolasını yürekten yineliyoruz :

"Dünya İşçileri Birleşiniz!"

Genel-İş emek

YÖNETİME KATILMA-SİYASAYA KATILMA

Türk-İş 10. Genel Kurul toplantısı yapıldı. Orada söylenenlerin, kabul edilenlerin, reddedilenlerin üzerinde uzun süre durulacaktır.

Bu kez yapılmış olan bu Kongre, sendikacılık-siyasa ilişkilerinin saptanması sorununun gayet açık olarak ortaya çıktığı bir kongre olmuştur.

Şimdiye kadar Türk işçinin büyük bir kesimi, sendika-siyasa ilişkilerinin önemini kesinlikle anlamamış yöneticilerin etkisi altındadır. Bu nedenle, Türk sendikacılığı, tümü ile, siyasa açısından, siyasa ile ilişkinin biçimi (üslubu), içeriği, türü açısından kesin ve olumlu bir tavır alamamaktadır. Ama konu, artık görülmezlik edemeyecek boyutlara varmıştır. Sorun kendisini getirmiştir. Türk işçi dünyasına kendisini zorlamıştır. O yüzden sorun, gündemi yerini sürdürecektir.

Bu konu, daha uzun süre, yalnız Türk-İş'in değil, Türk işçi kesiminin türlü basamaklarının gündeminde kalacaktır. Ama özellikle, Türk-İş önderleri, siyasa-sendika ilişkilerini gerçekçi bir yolda kavrayıncaya ve örgütlerini bu konudaki bir bilinç ile yönetmeyi kabul edinceye kadar konu, güncellikte kalacaktır.

TÜRK-İŞ'CİLERİN SORUNA BAKIŞ AÇISI

Önce Türk-İş önderlerinin konuya bakış açısını ele alalım :

Türk-İş Genel Merkez yönetimine göre; sendikalar, artık, politika dışında kalamazlar. Sendikalar politikaya ağırlıklarını koyacaklardır artık.

Ama sendikaların, politikaya ağırlıklarını koymaları yalnızca, belli bir siyasal partiye oy vermeleri anlamında değildir. Sendikaların politikaya ağırlıklarını koymaları şu ilkeye dayanır : Türk işçi hareketinin türk işçisinin, toplumun ve devletin türlü kesimlerinde etkisi olması...

Bu ilkenin uzandığı doğrultular da şudur : Tüm ekonomik ve sosyal alan ile tüm siyasal alan, hareketin etkisi altına girmesidir. Bunun için de

a) Türk işçisi, önce, ekonomik ve sosyal alanda etkinleşmek üzere, işin yönetiminde temsil edilmelidir. Bu, işin yönetimine katılmadır. Bu yol ile, topluma katılmalıdır. Çünkü bu yol ile toplumun temeli olan iş kesiminde işçi hareketinin ağırlığı sağlanmış olacaktır.

b) Türk işçisi siyasal alanda etkinleşmek üzere de, siyasal kararın oluşlaşmasının resmî merceği olan parlamentoda temsil edilmelidir.

Bu, yasamaya katılmadır. Bu suretle, temelde, kökte **"siyasaya katılma"** sağlanmış olacaktır. Çünkü Parlemento, siyasanın temel tercihlerinin, temel kararlarının alındığı bir yerdir. Burada temsil elde etme, kökeninde ve ilkesinde siyasaya katılma, siyasaya işçi hareketinin ağırlığını getirme olur.

c) Türk işçisi, siyasal alanda etkinleşmenin bir dinamik türü olarak, siyasal kararların alınmasının ve uygulanmasının dinamik merceği olan hükümette de temsil edilmelidir.

Bu ,hükümete katılmadır. Yani : genel çizgisi parlamentoda resmileşen siyasaya, onu somutlaştıran ve sonra uygulayan hükümet basamağında katılmadır, hükümete katılmadır.

10. Kongre: hem ekonomik ve sosyal yaşam yönü ile topluma katılmanın, hem de parlamento ve hükümet kanatlarını etkilemek üzere siyasaya katılmanın yollarını arama ile ödevlendirilmiştir. Bu yazı yazılırken, bu yollar henüz tartışmaya ve belirlenmeye konmamıştı.

(MC önderi; Türk-İş yöneticileri **"sendikaların politikaya ağırlıklarını koymaları yalnızca belli bir siyasal partiye oy verme anlamında değildir"** demelerine karşın, gene de Türk-İş'den, Türk işçisinin siyasaya uzanma kararından ürkmektedir. Bu ürküşünde haklıdır. Çünkü, Türk-İş yöneticileri belli bir parti ile organik bir bağ kurma yolunu henüz düşünmediklerini belirtmişlerdir. Ama, işin yönetimine katılma biçiminde olmak üzere **"topluma katılma"**; siyasanın ilkelerini saptama, daha önce bu ilkeleri somutlaştırma, ve arkasından da bu ilkeler parlamentoda resmileştikten sonra onları uygulama evrelerini kapsayan **"hükümet faaliyetlerine katılma"** biçiminde olmak üzere, **"toplumun siyasına katılma"** boyutları, enide sonunda, işçi hareketini, işçi sınıfını partileşme zorunda bırakacaktır.

MC LİDERİ İŞÇİDEN KORKMAKTA VE ÜRKMEKTEDİR

MC lideri bunu anlamıştır. Bu partileşmenin de kendi merceği üzerinde olmayacağını sezmiştir. Bu nedenle, işçi sınıfından ürkmekte ve korkmakta haklıdır. Bunun için, işçilerin iktidar olayına talip olmalarını, ortak olmalarını, etkin olmalarını önlemek üzere, daha doğrusu işçinin bir siyasal iktidar ile bütünleşmesini önlemek üzere, onun karşısına **"ulusun iktidarı"** soyutlamasını çıkarmıştır. İşçinin, ulusun iktidarı ile bütünleşmesini, sanki ulus ikitidarı kavramına ters düşermiş gibi göstermeğe yeltenmiştir.)

Evet, Türk-İş'in 10. Genel Kurulunda konfederasyonun önderlerinin ileri sürdükleri bunlardır :

i — Artık, partiler **"üstü davranış"** değil, **"toplumun ve devletin her kesiminde etkili olmak üzere, siyasa içi bir tavır"**,

ii — Bunun için de :

a) İşin yönetimine katılmak üzere **"iş"** de temsil;

b) Siyasal tercihin temel ilkelerinin saptanmasına katılmak üzere, siyasanın resmi merceği olan Parlamentoda temsil;

c) Bu siyasal tercihi, aslında parlamentodan önce saptayarak somutlaştırma, ve parlamentodan geçirdikten sonra da parlamentonun önünde ve denetimi altında uygulama sürecine katılmak üzere, siyasanın dinamik ekseni olan hükümette temsil...

Bu; topluma, onun siyasına katılma iradesini deyimleyerek toplumda bütünleşme tavrıdır.

Türk-İş'in bu düzeye varması, bu düzeyde bir algılamaya ulaşması, sevinilecek bir olaydır. Yeter ki bunlar, sonunda, uluslararası boyutları ile Türkiye'yi etkilemekte olan finans kapitalle bütünleşmeyi sürdürmenin bir manevraya kurban gitmesin.

Şimdi sorunu, gene ta başından ele alalım : İşçi neden politika yapmak zorundadır? Bunun yolları nelerdir? Konfederasyonun öngördüklerinin gerçekçi olmayan yönleri var mıdır?

i — İşçi politika yapmak zorundadır. Çünkü :

Bugün Türk toplumu, köy konumundan, yanı yaygın kırsal konum biçiminden kent konumuna doğru gelişiyor. Kökünde, temelinde tarımsal üretim bulunan bir yaşam biçimine doğru ilerliyor.

Hatta denebilir ki, Türkiye; kırsal bir sosyal yapı içinde, genellikle tarımsal üretim yapan bir ülke olmaktan çıkıp, makineyi de tamamlayan ve kimyasal bileşimler teşkil eden bir üretim yolu ile, bir kentsel yaşam biçimine doğru kaymak zorunda kalmıştır.

Bu kayış, bu geçiş sırasında, üretimi, bir anlamda hem artmaktadır, hem de çeşitlenmektedir. Böylece, toplam gönenç (refah) getiren üründen, her sosyal kategori, eskisinden daha fazla bir tüketim payı elde etmektedir.

İŞÇİ ÜRETİMİN ÖĞESİ OLMAKTAN ÇIKARILIYOR

Ama gel gör ki, makineye ve kimyasal bileşimlere dayalı üretim arttıkça Türkiyemiz, aynı zamanda, bu üretim biçiminin sahiplerinin daha da yoğun bir baskısına uğramaktadır. Çünkü bu sahiplik, teknokrasinin ve bürokrasinin, kendisi ile bağdaşımlaşması (ittifakı) sonucu, büyük bir merkezleşmeye, tekelleşmeye kavuşmaktadır. Bu arada, ayrıca, uluslararası tekelleşme ile de bağdaşımlaşma olmaktadır. Bu nedenle, işçi-iş yaşamı; eskisinden daha geniş boyutlarda ve daha yoğun olarak, makina ve kimyasal bileşim üretimlerinin sahiplerinin egemenliği altına girmektedir.

Ve bütün bunların sonucu olarak, işçi, üretimin bir ögesi olmaktan kaymaktadır. Üretimin, makine içinde eritilmiş bir bzait parçası haline dönüşmektedir.

Bu da, kendisinin, toplumdan kopması ,topluma karşı soğuması, topluma yabancılaşması bunalımlarının getirmiştir, getirmektedir, getirme istidatlarını arttırmaktadır.

Bir bakıma, işçiyi eski yoksunluğu içinde göremeyiz. Çünkü, kır konumu ve tarımsal üretim evresinden uzaklaşıp, kent konumu ve makine (hatta kimyasal bileşimler) üretimi evresine girdikçe, toplam gönenç payı artmaktadır. Ekonomik ve sosyal mevzuatın, özellikle 1961'den sonraki gelişmeleri, işçinin bu toplam paydan kendisine daha büyükçe bir bölüm ayrılmasını sağlamaktadır.

Ama buna karşın, nüfus artıyor. Dış ticaret gelişemiyor. İşsizler ordusu büyüyor. İşçi makinenin bir parçası haline getiriliyor. Bu nedenle modern anlamda birbirleriyle bütünleşemiyor. Bu suretle ekonomik kaynakları ve modern anlamda birbiriyle bütünleşemiyor. Bu suretle ekonomik kaynakları ve artı ürünü kontrol yerine bir türlü gelemiyor. Kaynakları ve artı ürünü tekel halinde kontrol olanağı, halâ ve halâ tekelci sermayenin tekelinde kalıyor.

Ve bu da, işçi payının eskisine oranla artmasına karşın, üretimi ve kaynaklarını kontrol yerindeki egemenliği dolayısiyle tekelci sahipliğin sürmesi sonucunu doğuruyor. Bu sahiplik, ayrıca, uluslararası tekelleşmeden de kuvvetle hız almaktadır. Kendiliğinden olan kentsel oluşum içinde bile, halâ, köylülüğü sürdürme kosullandırmalarını uygulu yor.

Öyle ise önce; kaynakları ve onların makine üretimine vurulması sürecini kontrol eden; ve bu suretle işçiyi toplumu ile, üretim süreciyle, üretim paylaşması ile yabancılaştırmaya uğraşan; köylülüğü, bütün yoğunluğu ile devam ettirmek isteyen bu tekelleşme karşısında, tüm çalışma güçlerini savunmak gerekir.

Bu da, tüm çalışma güçlerinin, bu arada, sanayi işçisinin "politika" yapmasını gerektirir : İktidarı etkilemek üzere, ona ortak olmak üzere, iktidar haline dönüşmek üzere "kendi politikası"nı yapmasını gerektirir.

ii — İşgücünün politika yapmasının yollarına gelince :

Burada, konfederasyon önderlerinin ileri sürdükleri, ilk akla gelen hususlardır. Ama bunlar üzerinde durmak da gerekir .Şöyle ki :

a) Topluma, onun sosyal ve ekonomik durumuna, üretim ve tüketim süreçlerine işçimiz yabancılaşmaktadır. Bunun önlemenin ilk yolu üretim işlem ve eylemlerinin yönetimine, işçiyi de katmakdır.

Bu, batı dünyesinin da bir sorunudur. Batının kapitalist ülkeleri, uyumlu bir topluma varmanın yolunu, herhangi bir üretim biriminin yönetimine, o birimde çalışanları da katılmaya çağırmada görmüştür.

Bu, çalışanların bir hakkı olmuştur. Onun tekniği de, artık bellidir. Türk işçisi bu tekniklere uyarak başarılı bir katılmaya yeteneklidir.

b) Parlamentoya katılma : Bu, tuzaklı bir yoldur. Partiler, seçim listelerinde bir işçi kontenjanı ayırmak suretiyle, işçinin parlamentoya katılmasını sağlayacaklarını söyleyeceklerdir.

O zaman şu sorsun ortaya çıkacaktır : Bir parti, en yüksek kontenjanı verince, işçi onun adına mı politika yapacaktır?

Doğal olarak öyle yapmak zorunda kalacaktır.

Fakat o zaman da, o partinin genel felsefesi, genel siyasal geleneği, genel siyasal tavrı "işin liberasyonu (kurtulmuşluğu)" yönünde değilse; tersine, tekelleşme ve işçiyi yabancılaştırma yönünde değilse; tersine, tekelleşme ve işçiyi yabancılaştırma yönünde ise ne yapacağız?

HÜKÜMETE KATILMANIN ESASTA BİR YOLU YOKTUR

Sonra parlamento içindeki parti disiplinini nasıl aşacağız? Bir parti, 30-40'lık, 50-60'lık bir kontenjan ile işçiyi parlamentoda temsil olanağını sağlar. Ama, onu kendi çoğunluğu ve disiplini içinde eritir de... O zaman bu temsilin anlamı kalmaz.

c) Hele Hükümete katılmaya gelince : Doğrusu bu, çok zor anlaşılır bir durumdur :

Bir kez, parti olmadan bir hükümete girmenin esasta bir yolu olmadığı gibi, bir anlamı, hiç bir etkinliği de yoktur.

Hükümet; bir partinin politikasını olgunlaştıran, saptayan, onu parlamentoda resmileştiren, sonra da uygulayan kollektif, fakat tecanüslü bir kuruluştur. Onun ruhu, bu tecanüsü sağlamak üzere, partinin önderidir, partinin merkez örgütüdür. Parlamentarizmde bir siyasal parti haline gelmedikçe, Bu kollektif fakat tecanüslü heyete katılmak, aslında, olanaksızdır, yararsızdır. Bir hükümetin içinde, tecanüs içinde erime zorunda olmayan bir serbest bölge yoktur ki, işçilere, bu bölgenin bakanlıklarını isteyiniz ve sağlayınız, vede bu bakanlıklar o kendine özge parti politikasını uygulayan başbakandan âzâde kılarak serbest bir işçi politikası uygulamaya olanaklı kılınız. Öyle ise işçilerin parlamento ve hükümet basamaklarında bir politika yapmalarının gerçekçi yolu nedir?

Çok açık :

Felsefesinde, siyasal geleneğinde, siyasal tavrında, hele özellikle "iş" in liberasyonunda (kurtulmuşluğunda) bir parti ile bütünleşmektir.

Bunun da en iyi yolu, bir partiyi, çalışma ekseni üzerinde kendisine dönüştürmektir, ya da, kendi partisini kurmaktır.

haksız saldırılar

Dilimize girmiş, kurumlaşmış, kapitalist düzenin ilke ve ihtiyaçlarına uygun biçimde geliştirilmeye çalışılan produktivite konusu, işçi sınıfı aleyhine istismar edilmeye çalışılmaktadır.

1957 yılında ABD.'nin Türkiye'deki AID Misyonu Başkanı **James P. Grant**'ın Amerika'da bir koşullandırma gezisine çıkarılmış ve yurda dönmüş olan sendika liderlerine, işçi başına verim geniş çapta artırılmadan ücretlerin yükseltilemeyeceğini, yükseltilse bile bu düzeyde uzun süre tutulamayacağını söyliyor, Ereğli'de çalışan işçilerin, Karabük'teki çalışan işçilerken birkaç kat daha üretken olduklarını, bir Amerikalı işçinin ise Ereğli'de çalışan işçilerden beş misli fazla üretim yapabildiğini ifade ederek, emekçilerin kafasında yanlış ve sermaye çıkarları ile bağdaşan bir produktivite kavramı yaratmaya çalışıyordu. Kaynaklarımız ötesinde, emekçilerimizin işgücünü de en üst düzeyde sömürebilmek için, temel konularına ve yapıcı nedenlere değinmeden işveriminin artırılmasını istiyen yabancı sermaye sözcüsünün işlediği tema, bugün bazı yerel sermaye sözcüleri tarafından da sık sık tekrarlanmakta, işveriminin düşüklüğünden yakınılmaktadır. **(Yeni Gazete, 4 Mart 1967)**

1975 Sonbaharında İstanbul'da VİTRA Bayiler toplantısında konuşan ünlü işadamı Nejat F. Eczacıbaşı, Almanya'da çalışan bir Türk işçisinin günde 45 lavabo döktüğünü, Türkiye'de ise ayni teknik ve makinelerle çalışan işçilerin 26 lavabo dökebildiklerini, Avrupa ülkeleri seramik tesislerinde çalışan işçilerin bir ton mamul üretimi için 80 saat çalışmalarına karşın, bu sürenin Türkiye'de 132 saat olduğunu söylemiş ve işveriminin düşüklüğünden yakınmıştı. **(Ay. Haber, 30 Kasım 1975)**

Ege Sanayi Odası Başkanı Yılmaz Adıgüzel ise, bir konuşmasında, "Türkiye' de ortalama işçi verimliliğinin, AET ülkeleri arasında en düşük verimli işçi olarak bilinen İtalyan işçilerinden 3.5 kez daha düşük olduğunu" ifade ediyor, ihracata yönelik girişimlerin başarıya ulaşamamasının nedenlerinden biri olarak, işçi veriminin ve insangücü üretkenliğinin düşük oluşunu göstermeye çalışıyordu. **(Milliyet, 27 Mart 1976)**

Her münasebetle tekrarlanan ve sonunda sözü ücretlerin yüksekliğine, işveren kârlarının düşüklüğüne getirerek, faşist ülkelerde olduğu gibi ücretlerin dondurulması için kamuoyu hazırlamayı amaçlayan bu yakınmaların gerçekle hiçbir ilişkisi olmadığı aşikârdır. Ancak yalan ve yanlışların bile birçok defa tekrarlandığı takdirde, bu gibi konularda derinliğine bilgisi olmayanları saptıracağını iyi bilen sermaye sözcüleri bu suçlamayı sık sık tekrarlamaktadırlar.

ÜCRET DÜŞÜK OLURSA

İç ve dış sermaye sözcüleri ile, bazı patronların sürdürdüğü ve gerçekleri yansıtmaktan çok, emekçileri zorlayarak, işveren çıkarlarını büyütmeyi amaçlayan bu tür provokasyonlara son günlerde bazı politikacılar da destek olmaya başlamışlardır. Durum böyle olunca tarafsız kurumların verilerine dayanarak gerçekleri ortaya çıkarmak da bize düşüyor.

İşçiler makineler gibi fizik ve termodinamiğin değişmez kurallarına göre insangücü üreten fizyolojik sistemler gibi kabul edilebilirler. Bunu bizim bildiğimiz kadar Teknik Üniversite'de motor dersi veren Erbakan da bilmektedir.

Makineler yakıtlarda gizli olan potansiyel enerjiyi makine gücüne dönüştürürken, hangi kurallara uyuyorlarsa işçiler de işgücü üretirlerken besinlerde saklı olan potansiyel enerjiyi kol ve kafa gücüne dönüştürmenin ötesinde birşey yapamıyorlar. Bu durumda işçinin maksimal üretgenlik düzeyinde üretim yapabilmesi herşeyden çok, onun maksimal düzeyde beslenmesine, hiç değilse besin ve beslenme ihtiyacının çağdaş beslenme anlayışına uygun biçimde karşılanmasına bağlı bulunmaktadır. Besin maddeleri para karşılığı sağlanabildiğinden işçinin üretiyle yakından ilgili olan bu durumun, Anayasa'nın 52 nci maddesinde ifadesini bulmuş kalıplara göre sağlanması halinde, bütün Dünya işçilerinden daha üretgen ve daha vatansever olan Türk işçilerinin de, özenilen düzende üretim yapabilmeleri mümkün olacaktır. İtalyan işçilerinin AET ülkelerinin en düşük verimli işçileri olmaları, bu işçilerin de ücretlerinin düşük ve beslenme koşullarının kötü oluşundan kaynaklanmaktadır .

AET ülkelerinde ortalama bir endüstri işçisinin günlük ortalama ücreti ile İtalyan ve Türk işçilerinin ortalama ücretleri karşılaştırılınca durum daha açık olarak ortaya çıkıyor.

(TABLO - 1)
AET Ülkeleri, Türkiye ve İtalya'da
Ortalama Günlük Ücretler

ÜLKELER	ÜCRET Gün/TL.
F. ALMANYA	478.71
FRANSA	305.18
HOLLANDA	414.12
BELÇİKA	421.15
LÜKSEMBURG	363.86
İNGİLTERE	293.92
DANİMARKA	587.89
İRLANDA	239.93
İTALYA	184.65
TÜRKİYE	77.90

Kaynak : AET Türkiye Basın ve Enformasyon Bürosu

Görüldüğü gibi üretkenlik ile ücret arasında sıkı bir ilişki mevcuttur. Üç çocuklu, beş nüfuslu bir işçi ailesine günde ortalama 77.90 TL. ücreti yeterli gören ve 40 TL.'ndan ibaret net 31 TL. gelirle bir ailenin tüm ihtiyaçlarının karşılanabileceğini farz ve kabul etme insafsızlığı gösteren patronlar ile iktidar sözcülerinin bu yalın gerçeği bilmelerinde sayısız yarar vardır. Makinelerin üretim gücü tükettikleri yakıtla ne denli ilgiliyse işçilerin işgücünün de tüketebildikleri besin maddelerinin cins ve miktarıyle ilişkili olduğu unutulmamalıdır.

SATIN ALMA GÜCÜ

Türk işçilerinin ücretleri düşük olunca satın alma güçlerinin de düşük olması doğal bir sonuçtur. Ancak bazı patronlar Avrupa ve diğer kapitalist toplumlarda ihtiyaç maddeleri fiyatlarının yüksek olduğunu, bu durumun batılı işçinin satın alma yeteneğini düşürdüğünü iddia ederek polemik yapıyorlar. Bu iddialar gerçeğe uymamaktadır.

Türkiye ve AET ülkelerinde belli başlı besin maddelerinin fiyatları Türk Lirası olarak (TABLO-2) de gösterilmiştir. Ücretlerle bu tablodaki veriler karşılaştırılınca çeşitli ülkeler işçilerinin bir saat çalışarak satın alabildikleri ihtiyaç maddesi miktarlarını kolayca bulabiliyoruz. (TABLO-3)

(TABLO - 2)
Avrupa Ekonomik Topluluğu Ülkeleri ve Türkiye'de
Bazı Endüstri Kentlerinde Temel Besin
Maddelerinin Ortalama Fiyatları
(Kg./TL.)

ÜLKELER	ET	PATATES	TEREYAĞ	MARGARİN	PEYNİR	TAVUK	BALIK	EKMEK	SÜT
	Kg./TL. olarak								
F. ALMANYA	120.40	4.90	52.50	26.60	87.50	38.10	46.90	29.30	7.60
FRANSA	85.40	4.90	44.80	21.60	81.20	49.60	68.60	10.50	6.30
İTALYA	114.45	5.60	68.60	28.70	59.50	34.30	79.80	11.20	7.70
HOLLANDA	77.70	4.55	46.25	12.60	51.10	32.20	54.95	7.00	6.65
BELÇİKA	122.50	2.80	46.90	25.10	63.00	28.70	87.50	11.20	5.65
LÜKSENBURG	94.50	3.50	42.00	19.60	55.50	34.30	56.00	11.20	6.30
İNGİLTERE	88.20	5.60	23.80	21.00	34.30	18.20	42.70	6.30	5.95
DANİMARKA	102.90	6.30	52.50	18.20	59.50	30.10	47.60	18.20	8.40
İRLANDA	55.30	4.55	28.70	21.00	40.60	25.20	39.20	8.05	4.55
TÜRKİYE	50.00	6.50	80.00	17.00	40.00	28.00	25.00	4.38	10.00

Kaynak : İngiltere'de yayınlanan Guardian gazetesinden, Ayrıntılı Haber, 24 Şubat 1976

(TABLO - 3)
Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Türkiye'de
Bir İşçinin Bir Saat Çalışarak Satın Alabileceği
Besin Maddesi Miktarları
(Saat/gr.)

ÜLKELER	ET	PATATES	TEREYAĞ	MARGARİN	PEYNİR	TAVUK	BALIK	EKMEK	SÜT
	Saat/gr. olarak								
F. ALMANYA	497	12000	1139	2250	684	1968	1276	2830	8500
FRANSA	447	8000	816	1817	479	779	556	3500	6000
İTALYA	202	4000	336	804	388	673	289	2000	2900
HOLLANDA	666	11000	1286	4108	1013	1608	942	7400	7800
BELÇİKA	430	19000	1122	1809	836	1834	602	4000	9400
LÜKSENBURG	481	13000	1083	2321	764	1326	812	4000	7100
İNGİLTERE	340	5000	1260	1428	874	1648	702	4000	5000
DANİMARKA	715	12000	1400	4037	1234	2448	1544	4000	8800
İRLANDA	542	6000	1049	1428	739	1190	765	3000	6500
TÜRKİYE Cari Ort. Ücret	199	2000	122	573	243	348	390	2100	1000
TÜRKİYE, 40 TL.	78	600	48	228	97	138	155	900	500
TÜRKİYE, 60 TL. Asgari Ücret	108	1000	67	316	134	192	215	1100	800

Kaynak : AET, Ankara Basın ve Enformasyon Bürosu, Guardian'dan Ayrıntılı Haber, 24 Şubat 1976 verileri esas alınarak hazırlanmıştır.

Bu bulgular değerlendirilecek olursa, işçilerimizin üretgenliğinin düşük oluş nedenleri daha açık biçimde ortaya çıkmaktadır. Danimarka'lı bir işçi bir saat çalıştığı zaman 715 gram et satın alabilirken, Türkiye'de sigortalı bir işçinin ayni süre çalışma karşılığı 199 gram et satın alabildiği, eğer asgari ücret karşılığı çalışıyorsa bu miktarın 78 grama düştüğü, Türk-İş Başkanı Halil Tunç'un önerisi gerçekleşir de asgari ücretler 60 TL. olursa satın alınabilecek et miktarının 108 grama çıkacağı üfetgenlik farklarının neden ileri geldiğini gayet açık olarak göstermiyor mu?

(TABLO - 4)
Bir İşçinin Bir günlük Cari Ücreti Karşılığı 1970
de ve 1975 Yıllarında Satın Alabildiği
Besin Miktarı

BESİN MADDELERİ	1970' de Alınabilen Gün/Kg.	1975'de Alınabilen Gün/Kg.
ET	2.731	1.553
PATATES	30	13
TEREYAĞ	1.227	0.973
MARGARİN	4.974	4.382
PEYNİR	3.170	1.947
TAVUK	1.745	2.782
BALIK	?	3.116
EKMEK	28	17
SÜT	14.071	7.700

(1) — 1970 yılında sigortalı işçilerin ortalama cari ücreti 35.32 TL. idi bu miktar 1975'de 77.90 TL. olmuştur.
(2) — Besin maddelerinin 1970 fiyatları DİE yayınlarından alınmıştır.
(3) — Besin maddelerinin 1975 fiyatları, Observer, Ayrıntılı Haber, 24 Şubat 1976 dan alınmıştır.

Kaldı ki Türk işçilerinin satın alma güçleri her yıl biraz daha düşmekte, faşizan baskılarla engellenen toplu sözleşme girişimleri ve grev eylemleri önlendikçe, durum daha da ağırlaşmaktadır. İşçilerimizin bir günlük ortalama ücretleri karşılığı satın alabildikleri besin maddeleri miktarları (TABLO-4) de gösterilmiştir.

SONUÇ

İtalyan işçilerinin AET ülkeleri işçileri arasında en düşük verimi işçiler olmaları ile Türk işçilerinin İtalyan işçilerden 3.5 kez daha düşük üretim yapmaları nedenleri açıklanmış ve bu durumun ücret düşüklüğü ile ihtiyaç maddeleri fiyatlarının yüksek oluşundan kaynaklandığı, güvenilir verilere dayanılarak bilimsel şekilde ispatlanmıştır.

Yerli ve yabancı sermaye çevreleri işçilerimizin üretgenliğinin arttırılmasını gerçekten arzu ediyorlarsa, ücretleri yükseltmenin, politikacılar da fiyatları düşürmenin yollarını araştırmalıdırlar. İşçileri düşük ücret ve yetersiz beslenme ortamında daha çok üretim yapmaya zorlamak, önce iş kazalarının ve meslek hastalıklarının artmasına, daha sonra da sosyal patlamalara neden olabilir. İtalya'da hüküm süren karışıklık ve huzursuzluk, Türkiye'deki koşullar kâr ve çıkarlarından öteye birşey düşünemeyen, doymak bilmez patronların eseridir.

İddialar bilimsel verilerle donatılmadıkça iftira ve savsata olmaktan kurtulamıyor. Eğer varsa karşımıza bu tür verileri çıkmalarını ve işçi ücretlerinin yüksek olduğunu böylece ispatlamalarını dileriz. Yuvarlak sözler, tutarsız polemiklerle değil...

1MAYIS'IN TARİHÇESİ

doç. alpaslan ışıklı

Bu yıl, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, uzun bir aradan sonra ülkemizde ilk defa olarak 1 Mayıs gününü hemen bütün Dünya'da olduğu gibi "işçi bayramı" olarak kutlamaya karar vermiştir. Yazımızda 1 Mayıs ile ilgili tarihçeyi kronolojik bir anlatımla sunacağız.

1 Mayıs günü 1889 da II. Enternasyonal tarafından "işçi bayramı" olarak ilân edilmeden çok önce Avrupa'da hristiyanlık öncesinden ve ortaçağdan kalma bir geleneklle bahar bayramı ve tatil günü olarak festival ve eğlencelere vesile olmakta idi... Ancak, "işçi bayramı" olarak saptandıktan sonra 1 Mayıs yepyeni bir anlam kazanmıştır.

İşçi sınıfının yeryüzünde doğup varlığını ortaya koymasından sonra ilk olarak İngiltere'de, sosyalizm henüz ütopyacı dönemini yaşarken, 1 Mayıs tarihi bazı hayalci girişimlere konu olmuştu. Önce gazeteci W. Benbow 1831'de "Büyük Ulusal Tatil" fikrini açıkladı bunu ünlü Robert Owen benimseyerek 1833 te yeniden ortaya attı. Owen'a göre işçiler 1 Mayısıda güneşli bir bahar sabahı işlerini bırakacaklar ve böylece düzenin barışçı bir biçimde değişmesini sağlıyacaklardı.

Ancak, 1 Mayısı sınıf mücadelesinin bir parçası haline dönüştürenler Amerikan işçileridir. 20 Ağustos 1866 da Baltimor'da toplanan 60 kadar Amerikan sendikasının temsilcileri ülke çapında bir sendika örgütü oluşturmanın ilk adımlarını atarken 1 Mayıs günün de İşgünün sekiz saatle sınırlandırması amacıyla yürütülecek grevlerin, gösterilerin tekrarlanacağı bir gün olarak ilân ettiler.

Amerika'da özellikle 1886 yılının 1 Mayısı kanlı olaylara sahne oldu. Amerikan işçileri bir önceki yıda olduğu gibi 1886 da da yoğun grevler ilân ettiler. Chicago kenti sınıf çatışmasının doruk noktasına ulaştı bir merkez haline geldi. Milwaukee'de Mac Cormick fabrikalarında çalışan grevci işçilere polis ateş açtı 9 işçi öldü. Ölüme mahkûm edilen 8 militan işçiden biri hapiste intihar etti, 5 tanesi idam edildi.

Amerikanın o tarihlerde yeni kurulmuş olan en üst sendikal örgütü AFL, 1 Mayısın 1890 yılında gösterilerle kutlanması için, 188 de St. Louis de toplanan kongresinde karar almıştı.

Fransa'da da 1888 de Bordeaux da toplanan bir sendika kongresi de işçi taleplerinin aynı günde yoğun bir biçimde ortaya konulmasının etkinlik sağlıyacağı düşüncesiyle 1 Mayıs'ı genel gösteri günü olarak saptamıştı.

Nihayet 1889 yılında Paris'te ilk defa toplanan II. Enternasyonal kongresinde AFL in kararına paralel olarak 1890 yılı 1 Mayısının uluslararası işçi gösterilerinin düzenleneceği bir tarih olarak tesbit etti.

O tarihden sonra Doğu'da olsun Batı'da olsun hemen bütün ülkelerde 1 Mayıs çeşitli sol eğilimlerdeki sendikalar ve sol partiler tarafından düzenli olarak bir gösteri ve hak isteme günü olarak tekrar lanmaktadır. Önceleri, başlıca gösteri konusu 8 saatlik işgünü idi, zamanla 1 Mayıs uluslararası işçi dayanışmasını ve emeğin üstünlüğünün vurgulanmasını amaçlayan gösterilerin, törenlerin yapıldığı bir gün halini aldı.

II Enternasyonalin kararından sonra da kanlı 1 Mayıslar oldu. Çok bilinen bir tanesi 1 Mayıs 1891 de Fransa da Fourmies de görüldü. Tören yapan çocuklu, kadınlı işçi kalabalığına ateş açılması çok vahşice bir tablo meydana getirmişti.

Ülkemizde 1 Mayısla ilgili kutlamaların 1920 lere kadar dayandığını bilmekteyiz.

1 Mayıs 1921 tarihli İkdam gazetesi 1 Mayısın nasıl kutlandığını şöyle anlatmaktadır :

"Şehrimizde işçi bayramı dün işçiler tarafından tesit edilmiştir. Şirketi Hayriye, Haliç ve Tramvay şirketleri amelesi çalışmadıklarından, vesait-i nakliyenin büyük kısmı muattal kalmıştır. Ameleden bir kısmı, bayramlarını tesit için mavi işçi gömlekleri giydikleri, kırmızı boyunbağı taktıkları gibi hepsi de kırmızı rozetlere hamil idiler. Amelenin bindiği bazı otomobillere de kırmızı bayrak takılmıştı. Türkiye Sosyalist Fırkasının Babıalideki merkezinde tören yapılmış, saat 10'dan bire kadar mızıka enternasyoneli çalmıştır. İşçiler arasında dün işret menedildiği için, hiç kimse sarhoş olmamış, hiçbir vak'a zuhur etmemiştir." (1)

1922 1 Mayısı ise Amele Sosyalist Fırkası tarafından kutlandı.

1923 te 1 Mayısın kutlanması, bazı sendika örgütlerinin kapatılmasına ve Türkiye İşçi Çiftçi Sosyalist Fırkası yöneticilerinin tevkif edilmelerine gerekçe teşkil etti. Keza,1924 te de 1 Mayısı kutlamak isteyen Amele Teali mensupları ağır şekilde cezalandırıldı.

1924'te 1 Mayıs'ın Ankara'da kutlanışına dair bir sahneyi Kemal Sülker'den nakledelim :

"...Ankara'da, Cebeci'de toplanan işçiler Boşnak mahallesinde güzel bir toplantı düzenlemişlerdi. Askeri fabrika işçilerinden frezeci Ali Baba'nın küçük kızı, Hasta Kasası yararına kırmızı rozetleri işçilerin göğüslerine takmış, küçük kardeşi de bağış toplamıştı. İşçiler marşlar söylemiş ve saat 1,30 da vilayete gitmiş, vilayet önünde, daha sonra Büyük Millet Meclisi önüne giden işçi kafilesi adına nutuklar söylenmişti." (2)

1 Mayıs günü 1925 te BMM kararıyla Bahar Bayramı ilân edildi. O tarihten sonra 1 Mayısın bir işçi bayramı olarak kutlanması olanaksızlaştı.

Yıllar sonra güçlü sendika örgütlerine kavuşmuş olan ülkemizde DİSK'in 1 Mayısı işçi bayramı olarak kutlama girişimi, oldukça anlamlı bir dönüm noktası sayılabilir.

(1) Oya SENCER (BAYDAR), Türkiye'de İşçi Sınıfı, s. 253.
(2) Kemal SÜLK Ert Türkiye'de İşçi Hareketleri, s. 180

iki bayram

mahmut makal

Onüç gün ara ile gelen iki bayramdan söz açmak istiyorum. Birincisi onyedi Nisanda kutladığımız Köy Enstitüleri bayramıdır. Köylümüzün eğitilmesi ve köyümüzün eğitim yoluyla canlandırılması gereğiyle 17 lisan 1940'da çıkan 3803 sayılı Köy Enstitüleri Yasasının çıkış yıldönümlerinde otuzaltı yıldır bayram yapılmaktadır. 1946'dan sonra programı, uygulamaları değiştirilen Köy Enstitüleri 1952'de çıkarılan bir yasayla ad olarak da ortadan kaldırılmışlardır. Buna karşın, Onyedi Nisanların bayram olarak kutlanması sürdürülmektedir. Onyedi Nisanların unutulmadan sürdürülmesi nedendir acaba? Tek cümle ile : Türkiyede iş eğitimine dayanan yeni insanın yetişmesi ve köyden başlayarak halkın eğitim yoluyla uyandırılması yolunda atılmış benzersiz adım oluşlarından..

Köy Enstitülerinin kurucusu İsmayil Hakkı Tonguç'a göre : **"Bir toplumun bireylerinin gelişimini sağlamak, o toplumun yaşamakta olduğu gerçekleri yaşayarak öğrenmeye bağlıdır. Gerçeklerle beslenmeyen her girişim er ya da geç, sönmeye ve erimeye mahkûmdur. Köylülere birşeyler öğretebilmek için önce onlardan birşeyler öğrenmek gereklidir. Köylü yurttaşları çağdaş anlamda mesleki bilgilerle donatacak eğitim ve öğretim düzenini bulmak ve uygulamak zorunluğu vardır.**

Köyün canlandırılması demek; ülkenin bünye değiştirerek ve sağlam bir temele dayanarak canlanması demektir. Köyün canlanabilmesi, herşeyden önce köylülerin doğayı emebilecek insanlar durumuna gelmeleriyle olur. Doğayı emebilmenin birinci koşulu, yeni ve güçlü insan tipini yaratmaktır".

Tonguç, ana ilkesi iş eğitimi olan yeni okulun sözünü etmektedir. İşte bu yeni okul, yani Köy Enstitüleri yokedilseler de halkımız o okulun özlemi içindedir. Çünkü yerleri doldurulamamış, karşıt olarak karatahta ve tebeşirle ve de ezbercilikle yapılan eğitim bile yozlaştırılmış, ilerici öğretmenler kıyılmış, her konuda olduğu gibi eğitim alanında da ülkemizde tozdan dumandan ferman okunmaz olmuştur...

İş eğitimini bütün yönleriyle uygulamak, kafa ve kol birliğini sağlamak, gelecek kuçakları laf ebeliğinden kurtarmak, aklı başında eğitkenlerin baş derdi olmuştur.

Köy Enstitülerinden en verimli çalıştıkları altı yılda (1940-46) yetişen yirmi bin öğretmenle üçbin eğitmen ve üç bin sağlık memuru, Türk eğitim uygulamasına ve eğitim tarihine, yukarda andığımız sistem içinde ve halkın gereksinimini karşılayacak biçimde yetiştikleri için damgalarını vurmuşlardır. Otuzaltı yıldır yapılan ve daha nice yıllar yapılacak olan bayramlar da bu gerçeği vurgulamak için sürüp gitmektedir...

İkinci Bayram, bir Mayıs bayramıdır. Uluslararası İşçi dayanışma günü olan bir Mayıs, 1922'de işgal altındaki İstanbulda kutlanmıştır. 1924'de ise, işçilerin Ankarada Cebecide toplanarak bu bayramı kutladıklarını biliyoruz. İşçiler, marşlar söyleyerek vilayete, Büyük Millet Meclisi önüne gitmişler, oralarda konuşmalar yapmışlardır. O zaman henüz İş Yasası olmadığı için, buna benzer bir yasa istenıyor ve Meclis önünde yapılan konuşmada şöyle deniyordu :

"Şayet bizim mesai kanunumuzu tatilinizin ikmalinden sonra ilk celselerinizde çıkartmaz ve bir neticeye iktiran ettirmezseniz (sonuca bağlamazsanız) emin olunuz ki memleketimize gelecek olan insafsız sermayedarlara, kendi ellerinizle bizi esir edeceksiniz. Sizden bir an önce mesai kanunumuzun çıkarılmasını talep ediyoruz."

1925'de de Amele Teali Cemiyeti İstanbul Valiliğine başvurarak işçi bayramının kutlanması için izin istedi. Kutlama programının yalnız iki maddesi Valilikçe kabul edildi. Son olarak da bir Mayıs İşçi bayramı olarak 1928'de açıkça kutlandı. O gün İstanbuldaki hemen bütün kurumlarda çalışan işçiler tatil yaptılar.

Sözü, Köy Enstitüleriyle işçi sınıfının bağlarına getirmek istiyorum. İşçi kitleleri eğitim çarkından geçmezse ve iş eğitiminin bilinçlendirici pınarından içmezse, sınıfının olduğu kadar bayramların da bilincine varması güçleşir. Bu yüzden, Köy Enstitüleri tipi okullarda ya da iş eğitimine dayalı ilk ve orta dereceli okullarda bilinçlenerek yetişmiş işçilerin olaylara bakışı, çalışma hayatında ve sosyal hayatta tutumu değişik olacaktır.

İşçinin sınıf bilincine varması, varlığını ve de ağırlığını ortaya koyması, eğitilmesiyle mümkündür. Bunun içindir ki, çıkar çevreleri ve tutucu çevreler, halk kitlelerinin olduğu kadar işçi sınıfının da bilinçlenmesini, düşünmesini istemezler. İşte bu istenmeyeni gerçekleştirmenin tek yolu eğitimdir. Günümüzde bu yetersiz olduğu için, yani işçi sınıfı gereği gibi eğitim göremediği için, başarılı işçi hareketlerinin dışında, egemen sınıfların partilerine oy depoluğu etmeyi ne yazık ki sürdürmektedir.

Eğer bugün partilerüstü politika aldatmacası varsa, rahatına düşkün sendika ağaları varsa, bu yüzden işçinin düşünmesini istemeyen sendikalar varsa, başa gelen iktidarlara göre devrimci ya da karşı devrimci kesilen sendikacılar varsa, bunun baş nedeni işçinin eğitimsizliğidir.

Siyasal partilerden önce kendi sendikalarına oy deposu olmamanın yolu da yine eğitiminden geçer..

Bugün sevinerek görüyoruz ki, DİSK'e bağlı sendikalar ve geniş anlamda DİSK, İşçi eğitimine büyük önem vermektedir. Bunun meyvası da sendikaların ve işçilerin tutumuyla ortaya çıkmaktadır.

Bu ülkede ve de bu yıllarda, birçok işçinin, kendine her yönden ters düştüğünü bilmeksizin sosyalizme, sosyal demokrasiye sövdüğünü görmüşüzdür sendika genel kurullarında. İstenilen eğitimin yerine, kulaklarına ve kafalarına doldurulanlara göre konuştukları açıktır. Eğitimsizliğin apaçık sonucudur bu.

Bütün bunlara karşın, devrimci örgütlerin savaşımı, devrimci sendikaların işçi eğitimine önem vermeleri, her konuda kitapların çoğalması, öyle sanıyoruz ki, bilinçlenmeyi hızlandıracak, en azından ters bilinçlenmeyi önleyecektir. Bu da, herşeyden önce, sendikalı olmanın yalnızca işverenden dört kuruş fazla tırtıklama olmadığını ve sendikacı olmanın da işçiye dört kuruş tırtıklarken semirme anlamına gelmediğini öğretecektir.

İşçi Bayramına yarayan sonuca da ancak buradan gidilebilir. Bayramlar, sevinme günü olduğu kadar toparlanma günüdür de...

oldu da bitti maşaallah!..

ilhami soysal

Eskiden Anadolu'da sünnetleri berberler yapardı. Hoş berberler, saç sakal kesip tıraş etmenin yanında sünnetten öteye diş çekmeye, yara tımar etmeye kadar neler yapmazlardı ki.

Neyse ki, bizim konumuz berberlerin ne yaptıkları değil de sünnet düğünlerindeki bir taktik.

Hani bilirsiniz, sağdıcı, sünnet olacak çocuğu erkasından bacakları kıpırdamayacak biçimde sıkı sıkıya kavramış, berber de usturayı hazırlamışken, biri birden bire tavanda bir yeri gösterip;

— Aaa bak bak, kuş uçuyor, diye çocuğun dikkatini başka yere çeker, sünnetçi de ustalıkla usturayı sallayıp eti koparıp atar ve çevredekilerden bir yaygaradır kopar ki, delikanlının feryadı güme gider :

— Oldu da bitti maaşallah!.. Oldu da bitti maşaallah!...

Türkiye'nin en büyük işçi konfederasyonunun son kongresi de böyle oldu İşte. Başta Süleyman Demirel, bir takım açıkgözler, Türk-İş delegelerine "a bakın kuş uçuyor" dediler, Halil Tunç usturayı oynattı ve sonra herkes el çırparak bağırışmaya başladı :

— Oldu da bitti Maaşallah, oldu da bitti maaşallah!..

Oup biten ne?

Olup biten, Türk-İş'in onuncu büyük kongre kararıyla bundan böyle siyasete ağırlığını koyma kararını alması...

Evet ya, bundan böyle Türk-İş, siyasete ağırlığını koyacakmış. Partilerüstü politikadan vaz geçecek. Türk-İş Kongresi karar aldı...

İşitilip de inanılmayacak bir karar.

Ama mademki söze berber sünnetçilerden bahisle girdik, hemen söyleyelim : Türk-İş Kongresinde yapılan bu sünnetle, sünnetçi Bay Halil Tunç usturayı biraz fazlaca kaçırdığı için Türk-İş'i iyiden iyiye hadım etti. Artık Türk-İş'ten iş beklemeyin. İğdiş keçi gibi bir süre daah ortalıkta dolanır durur, sonra de Türk İşçi sınıfının tarih yaprakları arasında yerini alıp, adı unutulur gider. Olan bu...

Konfederasyonun işçi sınıfı adına politikaya ağırlığını koyması masalına gelince... Bu da kaba bir yutturmaca. Yutacak kadar salak bir sendikacı ve işçi bulunur mu bilemiyoruz, ama yutan olursa helâl olsun!

Türk-İş, nasıl mı ağırlığını koyacak politikaya? Kabul edilen tüzük maddesine göre şöyle :

"Türkiye Büyük Millet Meclisinin genel seçime kerar vermesinden sonraki bir hafta içinde bir partinin desteklenmesi veya bir parti kurulması konusunda karara varılması... Karara varılmazsa Olağanüstü Genel Kurulun toplanması..."

Anladınız mı katakulliyi?

Bay Halil Tunç'un hünerli ellerinden çıkan bu hükme göre, herşeyden önce Türk-İş öyle zırt pırt politikayla uğraşmayacak. Politikayla ancak dört yılda bir kez uğraşılacak. Genel seçimden genel seçime...

TBMM Genel Seçime karar verecek, o zaman Türk-İş yetkilileri toplanacaklar, "kendi ilke ve amaçlarını tahakkuk ettirmek için demokratik kurallara inanan herhangi bir siyasi partiyi desteklemekararı alacaklar".

Peki nasıl olacak bu destekleme kararının alınması? Tüzük değişikliğinde onun da yanıtı var :

"Desteklenmenin şekil ve şartları, kuralları, Türk-İş İcra ve Yönetim Kurullarının toplantısında karara bağlanacak."

Nasıl karara bağlanacak?

36 kişilik Yönetim Kurulu ile 5 kişilik İcra Kurulu, yani 41 kişi oturacaklar, üçte iki çoğunlukla bir karar alacaklar. Şu ya da bu partiyi destekliyoruz diye...

41 kişinin üçte ikisi, 27 üye demek. Yani, 14 üye, falen partinin desteklenmesine karşı çıktı mı, Türk-İş'in o partiyi desteklemesi yattı demek.

Peki o zaman ne olacak ?

O zaman olacağı da şu :

Dilerse Türk-İş kendisi bir parti kurma kararı alacak...

Evet ya, bundan böyle Türk-İş, siyasete ağırlığını koyacakmış. Partilerüstü politikadan vaz geçecek. Türk-İş Kongresi karar aldı...

İşitilip de inanılmayacak bir karar.

Türk-İş Genel Kurulu, içindeki CHP li üyelerin, sosyal-demokrat sendikacıların da el birliğiyle Ecevit'e de cevap vermiş oluyor :

"Hadi bakayım sen git de kumda oyna. Bizim için önemli olan senin dediğin değil, Demirelin dediğidir..."

Bu karardan çıkan anlam bu...

Gelin görün ki, Yönetim Kurulu üyelerinin sayısının 24 den 36 ya çıkarılması sayesinde ancak yönetim kurulunda birer koltuk kapabilen bazı sözüm ona sosyal demokrat sendikacılar bu gerçekleri görmeyip, hâlâ kendilerine mazeret uyduruyorlar. Dedikleri de şu :

Efendim tüzük değişikliğindeki olağanüstü kongreye gidebileceği kararı bizim için umut vericidir. Olmazsa, olağanüstü kongreye gider karar alırız...

Hani derler ya aldın mı arabadan ham bostanı diye. Bunlarınkı da o hesap. Kongrede ayvayı yemişler, şimdi kendilerine bahane uydurarak galip sayılır bu yolda mağlup diye avunuyorlar. Yönetim Kurulu içinde, sayıları çokmuş, denge lehlerineymiş!.., Sevsinler gözleri açılmamış sığırcık yavrularını...

Başta Halil Tunç, Sadık Şide, Ethem Ezgü, Kaya Özdemiroğlu, Ömer Ergül beşlisinden bir kıymık bile koparamayan, bunların beşinin de yeniden üstün başarılarından dolayı İcra Kuruluna seçilmelerini seyreden beyler, 36 kişilik yönetim kurulunda çoğunluktaymışlar... Duyun da inanmayın. Gerçekte azınlıkta bile değiller, açıkçası yoklar, yok!... Yaptıkları sadece kendi kendilerine gelin güveyi olmak, başka birşey değil... Kendi söylediklerine kendilerinin bile inandıklarını sanmıyoruz.

Türk-İş son genel kuruluyla açıkça sermayenin ve onun siyasal örgütü olan Adalet Partisinin buyruğunda bir kuruluş olduğunu saptamıştır. Bundan böyle de, hem sosyal demokrat geçinip hem de Türk-İş içinde mücadele edeceğiz diyenler, iflah olmaz oportünistlerden başka birşey sayılmayacaklardır. Bu böylece bilinmelidir...

1MAYIS VE DÜŞÜNCE SAĞLIĞI

dr. turhan temuçin

Dünya İşçilerinin en büyük bayramıdır 1 Mayıs. Egemen çevreler bayramların tümünü üleşmiştir. Tüm bayramları ancak kendilerinin kutlayabileceği, ancak kendilerinin eğlenebileceği şekle sokmuştur hakim sınıflar. Üç günlük, dört günlük dinsel bayramlarda yoksul halk ve özellikle işçi kesimi bu bayramların ancak ilk gününde işlerinden uzaklaşabilirler, geri kalan günleri gene ya işlerinin başında, ya da kendilerine bir parça olsun kazanç getirecek bir başka geçici işin başındadırlar. Satıcılık, günü birlik işler gibi. Oysa o varlıklı kişiler, o egemen çevrelerin insanları bu bayramları sayfiyelerde, uzak güneşli kentlerde, en lüks otellerin barlarında kafa çekerek geçirirler. İki gün önce başlarlar, iki gün sonra bitirirler ve toplam olarak bir haftalık bir bayramın sefasını sürerler.

Diğer bayramlar da pek farklı değildir. O bayramlarda da hiç hakları olmayan kişiler bayram yaparlar, o bayramların yaratıcı olan emekçiler, işçiler kısaca halk bayramı kutluyamaz, bir bakıma bayramlara katılabilmek hakkını görmez kendinde.

Bu nedenledir ki işte, işçilerin, emekçilerin olacak, işçilere, emekçilere ayrılmış bir bayram vardır. Bu bayram, salt emeği ile yaşayan, emeğinden başka hiç bir varlığı olmayan sınıfın bayramı olsun diye adına **"İşçi Bayramı"** denilmiştir. Günü de 1 Mayıs olarak saptanmıştır. Ama bayramlara doymayan, işçilere ait yılda bir günlük bir bayramın bile olmasına tahammül edemeyen egemen çevreler 1 Mayıs İşçi Bayramına da tasallut etmiş ve onu ustalıkla, binbir katakulli ile **"Bahar Bayramı"** yapıvermiştir. Böylece hem işçiler bayramlarının bilincinden uzaklaştırılmak istenmiş ve hem de bayramlara dovamayan aç gözlü çevrelere bir bayram daha yaratılmıştır. Onun için işte, şimdi 1 Mayıslar'da adalarda, modallarda hep o egemen çevrelerin kişileri, ya da onların afyonuna kapılmış küçük burjuvalar Bahar Bayramını kutlularlar? İçerek, çamlar dibinde kendilerinden geçerek.

Oysa, Amerika'da 1 Mayıs 1884 de günde sekiz saatten fazla çalışmak istemeyen işçilerin başlattığı direniş iki yıl sürdükten sonra kanlı bir şekilde bastırılınca 1889 da Paris'te toplanan Uluslararası Kardeşlik Örgütü, o günün anısına saygı için her yılın 1 Mayısını **"İşçi Bayramı"** olarak ilân etti.

O tarihlerde dünyada ne komünizm vardı ve ne de daha Rus ihtilâli. Amaç, yalnızca işçilerin dayanışmasını, dünya işçilerinin birliğini sağlayabilmekti. Ama çıkar çevreleri, işçinin gücünden korkanlar 1800 lerdeki bir hareketi komünistlik gibi suçlamalarla bastırmak istediler ve o nedenle de 1 Mayıs Türkiye'de yalnız iki kez işçi bayramı olarak kutlanabildi ve ondan sonra çıkarılan bir yasa ile dünya 1 Mayısı'nı işçi bayramı olarak kutlarken biz de **"Bahar Bayramı"** olarak kutladık? Garip ki nasıl garip bir iş bu.

İşçinin gücünü iyi bilenler, ama bu güce saygı duymayanlar işçilerin bayramlarını bile engelleyerek işçileri bilinçsiz bırakmak istediler. Bu düşünce sağlığına vurulan bir hançerdi. İşçinin bayramını bahar bayramı olarak kabul etmek, bunu yasalarla onaylamak ve işçinin kendi bayramı hakkında düşüncesini engellemek. Yalan, yanlış ve aptalca bir engellemesi idi bu belli çevrelerin. Amaç baharın gelişini bayram olarak kutlamak ise, ilk okul çocukları bile bilirler ki bahar Mayıs ayında gelmez. Bahar için üç aydan söz edilir hayatbilgisi derslerinde. Mart, Nisan, Mayıs. Demek ki Mayıs ayı olsa olsa baharın son ayı almak özelliğini taşır. Baharın son ayını, baharın başlangıcı olarak kutlamak, işçi bayramını kırlara çıkılacak gün olarak duyurmak ne büyük saçmalık ve düşünceye, sağlıklı düşünceye vurulmuş ne büyük darbe.

Halkımızın, işçimizin düşünme mantığını, kafa sağlığını bile bozmağa kalkanların gücü buna yetmiyecektir. Yetmemiştir de.

Şimdi, 1 Mayıs'da, işçilerimiz, çalışan, emeği ile yaşamını sürdüren tüm emekçilerimiz 1 Mayıs'ın ne olduğun çok iyi biliyorlar. Düşünceleri, bilinçleri sağlıklıdır ve en basit takvim bilgisinden bile yoksun kişilerin oyunlarına gelmemişler tüm suçlamaları, tüm yıldırmaları bir yana bırakarak bayramların, yılda bir gün için yapılan yüce bayramlarını kutlamaktadırlar.

Devrimci sendikalar, devrimci kuruluşlar ve tüm devrimci işçiler bayramlarını coşku ile kutluyorlar. İşçilere yılda bir gün için çok görülen bir bayram artık. İşçilerin bileğinin hakkı ile kutlanıyor. Bu sağlıklı düşünmenin, kafa yeteneğinin getirdiği bir sonuçtur. Ne kadar övünsek yeridir.

İşçimizi sağlıksız düşündürmek, sağlıksız düşüncelerin sonucu olarak siyasal iktidarı denetleyebilmek, ya da siyasal iktidara ağırlığını koymak olasılığından uzak tutmak isteyenler bir kez daha yenilmişlerdir ve işçi sınıfının şaşmaz sezgisine, anlayışın ve sağlıklı düşüncesine karşı gerilemişlerdir.

1 Mayıs'ın bu bayramında işçilerimizin daha güçlü, daha birlik oldukları inancı içinde tüm emekçiler, tüm çalışanlara saygılar sunuyor ve bayramlarını kutluyorum.

DÜNYA İŞÇİLERİNİN-BİRLİK-MÜCADELE DAYANIŞMA GÜNÜ

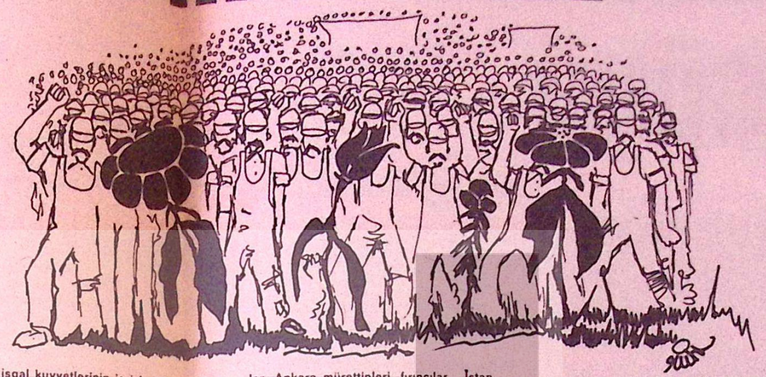

1 Mayıs. Dünya işçi ve emekçilerinin sömürüsü ve baskısına karşı uluslararası birlik ve dayanışma günü.

1 Mayıs tüm ülke işçilerinin ortak bayramıdır.

1 Mayıs'da Fransa, İtalya, Almanya, Sovyetler Birliği, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti, Küba, Cezayir, Vietnam, İsveç gibi daha pek çok ülkelerde milyonlarca işçi üretimi bırakırlar. Ellerinde işçi sınıfının ulusal ve uluslararası istemlerini anlatan pankartlar sokakları, alanları doldururlar. 1 Mayıs, çeşitli uluslardan işçilerin aynı anda, aynı şekilde düşünüp, davrandıkları bir gündür.

1 Mayıs, sermayenin uluslararası çıkar ortaklığına karşı emeğin uluslararası birlik ve mücadelesini haykırdığı bir işçi bayramıdır.

Amerikan işçileri bu karara karşı New-york'da bir miting düzenlediler. Fakat, «milli muhafız» denen baskı güçleri Topkins alanında toplanmış onbinlerce işçiye saldırdı. Yüzlerce işçi yaralandı. Zulüm işçi mahallelerine kadar uzandı.

NEDEN 1 MAYIS

1874 yılında Amerika'da kapitalist tekeller «ucuz daha ucuz, en ucuz» işgücü için Şikago, Newyork, Baltımoor ve Pennsylvania'da sefalet ücretlerini düşürmeye karar verdiler. 13 Ocak 1874 günü Kısa bir süre sonra, Pennsylvania kömür işçileri direnişi başlatıldı. Genişleyen eylem kanlı bir şekilde bastırıldı. 10 işçi önderi asıldı.

1877'de demiryolu işçilerinin daha iyi ücretler için başlattığı direnişe, maden ve pek çok fabrikanın işçileri katıldı. Fakat silahlı polis güçleri, tekeller ve siyasal iktidardan aldığı emri acımasızca uyguluyordu. Açılan ateş sonunda 12 işçi öldürüldü. Daha o dönemlerde burjuva sözcüleri şöyle diyordu: Unutulmamalıdır ki, düşük ücretle çalışmak isteyen kitleleri bir avuç anarşist-Komünistin engellemeye hakkı yoktur. Ezileceklerdir. Ülkede devletin kanunları yürürlüğe girecektir».

Nihayet, Amerikan işçi sınıfı 1 Mayıs 1886 günü ülke çapında GENEL GREV'e girişti. Onbinlerce işçi üretimi durdurdu. Genel Grev «SEKİZ SAATLİK İŞ GÜNÜ İÇİN» ilân edilmişti. İşçiler büyük bir sorumluluk ve kararlılık içinde genel grevi sürdürüyorlardı. Ancak 3 Mayıs günü, hareketin içine sızmış bir bozguncu ajanın kışkırtmasını bekleyen silahlı polis sermayenin emrini uygulamaya başladı. Grev kırıcıları, sarı sendikalar, gangsterler de polisin yanında saldırıyı düzenlediler. 4 grevci işçi öldürüldü. 4 Mayıs günü Highmerket alanında toplanan binlerce işçiye yapılan saldırı sonunda 4 işçi, 7 polis ölmüş ve 50 işçi ile 67 polis yaralandı.

Tutuklanan işçilerden dördü 11 Kasım 1887 yıllarında tekelci sermayenin kurbanları olarak asıldı.

Temmuz 1889'da da 1 Mayıs, dünya işçilerinin uluslararası birlik ve dayanışma günü olarak ilân edildi. 1890 yıllarından itibaren her 1 Mayıs da milyonlarca işçi sekiz saatlik işgünü için direnen ve öldürülen Amerikan işçilerini anıyor ve sermayeye karşı işçi sınıfının kurtuluş bayrağını yükseltiyor.

TÜRKİYE'DE KİTLESEL 1 MAYISLAR

Türkiye'de 1 Mayıs «İşçi bayramı» olarak 1910 yıllarından itibaren kutlanmaya başlanmıştır. Ancak, bunlar sınırlı bir çevrenin dışına taşarak, kitlelere ulaşmamıştır. İlk kitlesel 1 Mayıs gösterileri ulusal kurtuluş savaşı yıllarında gerçekleşmiştir. Bu yüzden emperyalist işgal ordularına karşı bir mücadele günü olarak kutlanmıştır. İşgal altındaki kentlerde, 1 Mayısda, çoğunluğu yabancılara ait olan işyerlerinde üretim durdurulmuş, yürüyüşler düzenlenmiştir. Greve giden binlerce işçi, "sekiz saatlik iş günü", "serbest sendika ve grev hakkı", «yabancı şirketlere el konulması» gibi istemlerde bulunuyordu. Bu yüzden, 1 Mayıslar, kapitalist sömürü ve anti-demokratik baskıya karşı sınıf mücadelesinin bir parçası olarak kutlanıyordu.

TÜRKİYE'DE İLK KİTLESEL 1 MAYISLAR

1 Mayıs 1921, İstanbul emperyalist orduların işgali altındadır. Padişah hükümeti, işgal kuvvetlerinin iç işleri bakanlığını yapmakta ve ulusal kurtuluş hareketini ezmeye çalışmaktadır. 1 Mayıs 1921 günü, binlerce işçi Saraçhanebaşı'nda toplardı. Hürriyet-i Ebediye tepesine dek süren yürüyüş, emperyalist saldırganlara ve işbirlikçilerine karşı büyük bir gösteri oldu. Hürriyet-i Ebediye tepesinde yapılan toplantıda işçi önderleri, işçi sınıfının ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşının en kararlı gücü olduğunu belirten konuşmalar yaptılar. Gösteride Türkiye işçi sınıfının dünya işçileriyle olan dayanışması dile getirildi.

1 Mayıs 1922 : Emperyalist Fransız donanması Mersin limanına demir attı. 1 Mayıs günü, düşman işgaline karşı bir isyan bayrağını örgütlü işçiler, sosyalistler kaldırdı. Binlerce Mersin emekçisi 'Yaşasın 1 Mayıs! kahrolsun emperyalizm! Kahrolsun emperyalistlerin uşağı İstanbul hükümeti» sloganlarını haykırdı.

1 Mayıs 1923 : İstanbul tütün reji işçileri greve gittiler. Adapazarı İmalâtı Harbiye işçileri 1 Mayıs gösterisi düzenlediler. Ankara mürettipleri, fırıncılar, İstanbul tranvayı telefon, tünel, gazhane işçileri büyük kitleler halinde 1 Mayıs'ı kutladılar.

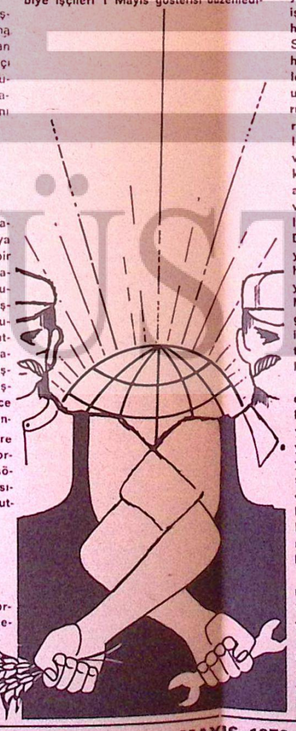

1 Mayıs 1924 : Ankara'da, aralarında askeri fabrika ve dekovil işçilerinin de bulunduğu kalabalık bir emekçi topluluğu, ellerinde - 8 saat iş- -hafta tatili», «1 Mayıs işçi bayramı» gibi pankartlarla Cebeci'den yürüyüşe geçtiler. Demokratik tüm hakların tanınmasını isteyen kitleler Meclis'in önünden geçtiler.

Dünya işçi sınıflarının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü 1 Mayıs, son olarak kitlesel bir şekilde 1925 yılında kutlandı.

Türkiye burjuvazisi, işçi sınıfımızın dünya işçileriyle olan kopmaz bağını simgeleyen 1 Mayıs'ın her yıl sermayenin egemenliğine karşı kitlesel gösterilere dönüşmesinden korktu. Ulusal kurtuluşun toplumsal kurtuluşla birleşmesini, demokrasinin yerleşmesini engellemek üzere elindeki tüm baskı araçlarını kullandı. Her yönüyle uluslararası bir özü olan 1 Mayıs işçi dayanışma gününü 1925 yılında «Bahar ve Çiçek Bayramı» olarak ilân etti. Sermaye sınıfları, işçi sınıfı ve emekçi halkın sınıfsal ve siyasal uyanışını engellemek ve saptırmak için bir yandan baskı uygulanmış, aynı anda da bu baskıyı meşrulaştırmak için yasalar çıkarmıştır. Takrir-i Sükun yasası, 141 ve 142'nci maddeler, sınıf esasına göre örgütlenme yasağı ve daha niceler bu yasalara örnektir. Fakat, işçi sınıfımız bu zor ve ağır koşullar altında mücadelesini sürdürmüş, olumlu ve olumsuz deneylerden yararlanarak güçlenmiş ve 1967 yılında sendikal örgütü DİSK'i kurmuştur. «Sıkıyönetimsiz sıkıyönetim'e rağmen, siyasal güçler dengesi hızla demokrasi ve özgürlük güçlerinden yana değişmektedir. Tekelci burjuvazi ve MC iktidarı, faşizme zemin hazırlasa da, geriliyor. İşte böyle bir ortamda, Türkiye işçi sınıfı 1976'nın 1 Mayısı'nı kitlesel gösterilerle büyük bir coşku ve heyecanla kutlamaya hazırlanmaktadır.

DİSK, dünya işçi sınıfının birlik, mücadele, dayanışma günü olan 1 Mayıs'a sahip çıkmış ve çıkmaktadır. DİSK, 1 Mayıs'ı geçmiş bir olay olarak değil, yaşayan bir olgu olarak görmektedir. 1 Mayıs özünden, işçi sınıfının sömürüsüz ve savaşsız bir dünya için burjuvaziye ve emperyalizme karşı mücadelesini ve birliğini dile getirir. Sermaye sınıfını da asıl korkutan, aynı amaç için, aynı anda yüz milyonlarca işçinin çeşitli ülkelerde birlikte davranmasıdır.

Türkiye burjuvazisi, 1 Mayıs'ı unutturmak ve saptırmak için iki yol denenmiştir. Birincisi, baskı ve zulümdür: sıkıyönetimli ve sıkıyönetimsiz terördür. İkincisi, 1 Mayıs'ı yozlaştırarak, Türkiye işçi sınıfını dünya işçi sınıfından koparmanın sinsi yöntemidir. Bu açıdan, 1 Mayıs, 1925 yılında 'Bahar ve Çiçek Bayramı» olarak ilan edilmiştir. Ayrıca, burjuvazi düzen sendikalarını, sınıf uzlaşmacılığı yapan sendikaları da bu amaçla kullandı.

Sınıflar arası barışı ve işbirliğini savunan Türk—İş yönetimi, 1 Mayıs gerçeğini ve enternasyonalist özünü unutturmak için 24 Temmuz'u «İşçi Bayramı» olarak ilan etti. Oysa, 24 Temmuz 1963 yılında lokavt, yani işçileri açlığa, sokağa atma bir hak olarak işverenlere tanındı. Lokavt, aynı zamanda, grevlere karşı bir tehdit, bir şantaj niteliğindedir. 24 Temmuz'da yasalaşan grev hakkı kısıtlıydı. Yasa, grevin iki toplu sözleşme dönemi arasında uygulanmasını yasaklayarak, işçi sınıfının ekonomik mücadelesini sınırlıyordu. Aynı yasa, genel grev ve dayanışma grevini tanımamıştır. Yetki uyuşmazlığının çözümünde somut bir yöntem önermeyerek, sahteciliğe yol açmış ve birçok küçük ve sarı sendikanın kurulmasını doğurmuştur. Bu boşluğu geçtiğimiz yıllarda referandumla dolduran işçi sınıfımıza referandum yasak edilmiştir.

«Türk—İş, hükümet, işveren ve işçi üçlüsünün en iyi şekilde müşterek çalışabilmelerini mümkün kılacak tedbirleri almıştır.» (Türk—İş Yayınları, No. 23). İşte bu tedbirlerin arasında işverenlerin ve iktidarların yıllardır kutlanmasını engellemeye çalıştıkları 1 Mayıs'ı saptırmak da vardır.

Bugün artık 24 Temmuz'u «İşçi Bayramı» olarak kutlayan, sadece bir avuç Türk—İş yöneticisi, tekelci sermaye ve iktidardır.

Sınıf uzlaşmacı sendikalar, sermaye ve iktidar üçlüsü, 1 Mayıs'ın dünya işçi sınıfının birlik-mücadele-dayanışma günü olduğunu unutturamamıştır. Türkiye işçi sınıfı geçmişteki mücadelesine sahip çıkmaktadır. 13 Şubat 1976 günü DİSK'in 9. kuruluş yıldönümünü kutlama şöleninde Genel Başkan Kemal TÜRKLER bu gerçeği şöyle dile getiriyordu: «Sıkıyönetimlere, cinayetlere, zindan ve hapishanelere, işkence ve faşist teröre rağmen ilerleyen işçi hareketi tarihimiz zengin deneylerle doludur. DİSK, işçi sınıfımızın bu şanlı tarihsel kavgasının bilincinde ve onun içindedir... Biz sınıfımızın mücadelesini tarihsel bütünlüğü içinde ele alıyor ve bu tarihe sahip çıkıyoruz.» İşte bu geleneğin kopmaz bir parçası da 1 Mayıs birlik-mücadele-dayanışma günüdür. 52 yıl sonra Türkiye işçi sınıfı ilk kez kitlesel bir şekilde 1 Mayıs'ı kutlayacaktır. 1 Mayıs günü, dünya işçi sınıfıyla olan dayanışmamızı dile getireceğiz.

— 1 Mayıs günü, ülkemizde tırmanan faşizm tehlikesine karşı demokrasi ve özgürlük özlemimizi haykıracağız.

— 1 Mayıs günü, tüm dünyadan yüz milyonlarca işçi ve emekçiyle birlikte savaşsız ve sömürüsüz bir dünya için yürüyeceğiz.

— 1 Mayıs 1976 Türkiye işçi sınıfının sendikal birlik mücadelesinde önemli bir adım olacaktır.

İstemlerimiz

Günümüzde biz emekçilerin istemlerini üç şey belirler. Birincisi içinde yaşadığımız ekonomik, toplumsal ve siyasal ortamdır. İkincisi: Türkiye işçi sınıfı hareketinin bilinç, örgütlülük ve mücadele düzeyi. Üçüncüsü Devrimci işçi örgütlerinin ilkeleri kısa ve uzun süreli hedefi sorumluluğu ve kararlılığı.

İşçi sınıfının istemleri sınıfsal ve ulusaldır. Onun kendi Ekonomik, demokratik ve siyasal istemleri ülkemizin ve halkımızın çıkarlarıyla bütünleşmiştir. Sınıfsal çıkarları ulusal çıkarlarımıza karşı olan burjuvazinin temelde ayrılan bir diğer nitaliği de budur. Türkiye işçi sınıfı ve geniş emekçi kitleleri 1975'nın 1 Mayıs'ını sınıfların taraflarının siyasal ve ideolojik tavırlarının hızla açıklığa kavuştuğu bir ortamda kutluyor. Bu gelişim dünya anti - emperyalist, anti - faşist ve barışçı güçlerinin ilerlemesine uygun düşmektedir.

Kapitalist sistemin dünya çapındaki buhranı derinleşiyor. İşsizlik, pahalılık, enflâsyon, vergiler artıyor. Satın alma gücü, ücretler düşüyor. Sömürü şiddetleniyor. Bu durum, milyonlarca işçi ve emekçinin yaşam koşullarını dahada ağırlaştırırken kapitalist tekellerin kârını arttırıyor. Kapitalizmin genel buhranı ülkemizde gelenekleşen kapitalizmin açmazını daha belirgin bir şekilde ortaya çıkarıyor. Fabrikalarda, tarlada, büroda, okulda, sokakta milyonlar bu sistemin ülkenin kalkınmasını engellediği gibi, bağımlılığımızı pekiştirdiğini ve tekelci sermayenin kârını arttırırken üretenlerin, yaratanların yoksullaştırdığını hızla kavrıyorlar. Bu bilinçlenme, uyanış örgütleniyor ve haklı ülkeyi yıkıntıya götürenlere karşı kitlesel mücadeleye dönüşüyor. Mücadelenin acil hedefi MC iktidarını demokratik yoldan düşürmek olarak ortaya çıkıyor.

MC, emekçi halkımızın ne ekonomik, toplumsal ne demokratik yoldan düşürmek olarak ortaya çıkıyor. MC'nin ekonomik politikasını çizenler yerli ve yabancı kapitalist tekellerdir. Ortak Pazardır, Dünya Bankası'dır. Bu iktidar ücret artışı, referandum isteyen işçilerin, okumak ve demokratik üniversite isteyen öğretmen ve memurların, toprak, kredi ve makina isteyen köylülerin üstüne polisi, jandarmayı, panzeri ve silahlı faşist komando sürülerini gönderiyor. Sıkıyönetimli 12 Mart zulüm rejimi döneminde değiştirilen Anayasa'yı bir kez daha değiştirmek istiyor. Bu iktidar artık kendi yasalarını bile çiğniyor. Bu yüzden silâhların, zindan ve işkencenin, aşırı sömürü ve kanlı yasasını, faşizmi getirmek için fırsat kolluyor.

Türkiye 52 yıl öncenin Türkiyesi değil. Devlet Güvenlik Mahkemelerine, 141 ve 142. maddelere, cinayetlere rağmen tekelci sermaye artık geriliyor. AP'nin tek başına iktidar olamaması ve soldaki CHP gerisine düşerek ikinci parti durumuna düşmesi bunu gösteriyor.

Milyonlarca insanımız, demokrasi, vatan, işçi ve emekçi düşmanı bu iktidarın bir an önce son bulmasını istiyor. Halkımız içte büyük burjuvazinin siyasal egemenliğinin bozulmasını, sömürü ve kâr düzeninin son bulmasını isterken, dışta da komşularımız ve tüm ülkelere karşı barışçı bir dostluk siyaseti istiyor.

1976'nın 1 Mayıs'ında işçi sınıfımız, emekçi halkımızın bu istemlerini haykırıyor. 1 Mayıs günü Devrimci işçi örgütlerinin bayrağı altında toplanmış yüzbinler dünya halklarının kardeşliğini ve dünya işçi sınıfının birlik ve dayanışmasını yüceltiyor.

EKONOMİK İSTEMLERİMİZ

● — **40 saatlik çalışma haftası.**

8 saatlik işgünü sağlandı. Fakat haftalık çalışma süresi 48 saat ücret kaybı olmadan 40 saatlik çalışma haftası gerçekleşmelidir.

● — **Herkese iş.**

25 Milyon açık ve milyonlarca gizli işsiz yokluğun, açlığın pençesinde, en değerli sermaye olan insan gücu kullanılmıyor. Ülkemizin tüm zenginlikleri plânlı bir şekilde ve halk yararına işletilmeli. Ulusal ağır sanayi kurulmalı.

● — **Ücretler arttırılsın, fiyatlar dondurulsun.**

Bugün asgarı ücret 40 lira. Bir kilo etin kilosu 55 lira. Asgarı ücret bir işçinin beslenme, giyinme, ısınma ve eğlenme ihtiyaçlarına göre yükseltilmeli ve vergi dışı bırakılmalıdır. Tüketimi, dolayısıyla üretimi sınırlayan fiyat artışlarına son verilmeli.

● — **Eşit işe ücret.**

Ayrıca, ücret politikasına son verilerek, kadın, genç ve yaşlı tüm işçilerin çalışma koşullarını iyileştirici tedbirler alınmalı ve ücretlerde adaletsizlik kaldırılmalı. Çocuklar çalıştırılmamalı. Genç emekçilerin mesleki ve teknik eğitiminden geçmeleri sağlanmalı.

● — **Tarım emekçilerine sürekli iş.**

Tarımdaki açık, gizli ve mevsimlik işsizliği önleyecek tedbirler alınmalı. Gelir garantisi, ücret artışı ve sanayi işçilerinin ücretlerine göre saptanacak asgarı ücret uygulaması sağlanmalı, Tarım iş yasası çıkarılmalı.

DEMOKRATİK, SENDİKAL İSTEMLERİMİZ

● — **1 Mayıs işçi bayramı**

Dünya işçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışma günü olan 1 Mayıs Bahar ve Çiçek Bayramı olmaktan kurtarılmalı.

● — **Referandum hakkı**

Yetki uyuşmazlıklarını çözmede en etkin ve tek demokratik yol olan referandum hakkı yasalaşmalı. Referandum gizli oy-açık sayım esasına göre yapılmalı.

● — **Sınırsız grev hakkı**

Sömürü arttıkça, burjuvazinin kârı yükseliyor. Toplu sözleşme ile kazanılan haklar, hızlı fiyat artışlarıyla kısa bir süre de kaybediliyor. Kapitalizmin sınırsız sömürü hakkına karşı sınırsız grev hakkı tanınmalı ve grev hakkına konan tüm kısıtlamalar kaldırılmalı.

● — **Genel grev hakkı**

Yaşama ve çalışma koşulları, sadece bir işyerinde değil, işkolları ve ülke çapında ağırlaşıyor. Tekelci sermaye ekonomik ve siyasal baskısını yaygınlaştırıyor. Ülke çapında çıkarlarımızı korumak, genişletmek ve toplayekun gücümüzü göstermek için genel grev hakkı koparılmalı.

Tüm bunlar işçi sınıfımızın acil istemleridir. Gerçekleşmesi demek, yeni mevziler kazanmak, işçi kitlelerinin yaşama koşullarını biraz daha iyileştirmek ve toplum yaşamına demokratikleşmesinde ileri adımlar atmak demektir. Ancak, bu kazanımları elde etmek için mücadeleyi yükseltmek, mücadeleyi örgütlenmek ve yaygınlaştırmak gerekiyor. Başarının temel koşulu bu. Örgütlü sermayeyi geriletmek, emekçi halkın da örgütlü birliğiyle mümkündür. Fakat, bunu yasalarla engelliyorlar işçi sınıfımızın temizlemek zorunda olduğu pislikler başında özgürce örgütlenme ve düşünme hakkını kilite vuran engellerin kaldırılması gelmektedir.

sözleşmeler imzalanıyor

432 Belediye'de sözleşme imzalayacağımızı önceki sayımızda da bildirmiştik. Tüm belediyelerde sözleşme görüşmelerine başlanmış ve bu arada birçok belediye'de sözleşme görüşmeleri tamamlanan belediyelerde sözleşmeler imzalanmıştır. Son onbeş gün içinde imzalanan sözleşmeleri size bu sayımızda sunuyoruz.

Tüm imzalanan sözleşmeler iki yıl sürelidir. Alınan tüm haklar yeni saptanacak asgari ücretin üzerine eklenecektir. Yapılan sözleşmelerde ülkemizde ilk kez olarak işçiler yönetime katılmaktadır. Bu ileri atılım işçiler arasında büyük bir sevinç yaratmaktadır.

İmzalanan sözleşmelerden bazıları şunlardır;

YARIMCA BELEDİYESİ

24. Nisan 1976 günü imzalanan bu sözleşme 1.3.1976 dan itibaren geçerlidir. Üyelerimize birçok ileri ve üstün haklar alınmıştır. Bu haklardan bazıları şöyledir.

Ücret zammı : 72 TL.
Yemek ücreti : 10 TL.
Sorumluluk zammı : 5 TL.
Çocuk parası : 50 TL.
Eğitim yardımı :
İlkokul öğrencisi 100 TL. Orta Okul öğrencisine 150 TL. Lise öğrencisine 175 TL. Yüksek öğrenim öğrencisine 500 TL.
Kıdem zammı : Seyyanen 100 krş.

GÖLCÜK BELEDİYESİ

Ücret zammı : 70 TL.
Yemek parası : 10 TL.
Çocuk parası : 50 TL.
Eğitim yardımı :
İlkokul 200 TL. Ortaokul 250 TL. Lise 300 TL. Yüksek öğrenim 500 TL.
Kıdem zammı : 3 TL. ye kadar.

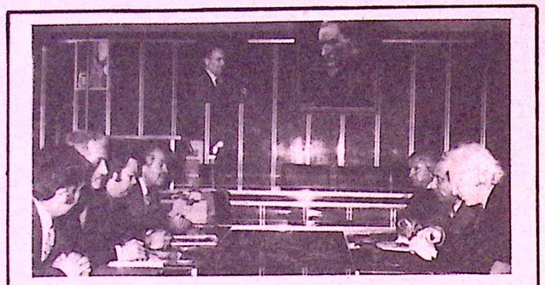

ANKARA BELEDİYESİ İLE SÖZLEŞME GÖRÜŞMELERİ BAŞLADI

Ankara Belediyesi işyerlerinde çalışan 7 bin işçi adına yapılacak olan toplu sözleşme görüşmeleri başladı. 19 Nisan Pazartesi günü Ankara'da Genel Merkez toplantı salonunda yapılan ilk görüşmeye sendikamız Genel Başkanı Abdullah Baştürk, Genel Başkan Vekili Ertan Andaş ve Şube Temsilcileri katıldılar. Ankara Belediyesi adına Belediye Başkanı Vedat Dalokay ve iki yetkili de işveren olarak katıldılar. Sendikamız Yetkilileri 7 bin üyemize ileri demokratik haklar sağlayacak olan sözleşme tasarımızı işverene sundular.

KARAMÜRSEL BELEDİYESİ

23 Nisan günü yapılan sözleşme ile Karamürsel Belediyesinde çalışan üyelerimize diğer Belediyelerdeki gibi üstün yeni haklar alınmıştır. Alınan haklardan bazıları :

Ücret zammı : 70 TL.
Yemek parası : 10 TL.
Çocuk parası : 50 TL.
Eğitim yardımı :
İlkokul öğrencisi 100 TL. Ortaokul ve Lise 150 TL. yüksek öğrenim 500 TL.
Kıdem zammı 1,5 TL.

BAKIRKÖY, MAHMUT BEY GRUBU İCMESU BİRLİĞİ

Bakırköy İlçesi Mahmut Bey Grubu içme su birliğinde çalışan üyelerimiz adına yapılan sözleşme ile üstün ve yeni haklar alınmıştır. Bu haklardan bazıları şöyledir :

Ücret zammı : 50 TL.
Yemek parası : 17 TL.
Yakacak yardımı : 1000 TL.
ve benzeri sosyal haklar ve kıdem zamları alınarak izinler yeniden düzenlenmiş ve işyeri yönetim konseyleri kurulmuştur.

SEFAKÖY BELEDİYESİ

Sefaköy Belediyesi ile yapılan sözleşme de alınan haklar şunlardır.

Ücret zammı : 50 TL.
Yemek parası : 17 TL.
Yakacak yardımı : 1000 TL.
ve diğer sosyal yardımların yanı sıra yönetim için işyeri konseyi kurulmuştur.

KARAISALI BELEDİYESİ

Karaisalı Belediyesinde çalışan üyelerimiz adına Karaisalı Belediyesi ile imzalanan sözleşme yeni haklar alınmıştır. Alınan ücretlerden bazıları şöyledir.

Ücret zammı : 40 TL.
Çocuk parası : 50 TL.
Eğitim yardımı : İlkokul 150 TL. yüksek öğrenim 500 TL.

TARSUS BELEDİYESİ

Tarsus Belediyesinde çalışan işçiler adına yapılan sözleşme ile çalışanlar yeni ve ileri haklar alınmıştır. Alınan haklardan bazıları şunlardır :

Ücret zammı : 60 TL.
Yemek ücreti : 15 TL.
Çocuk parası : 50 TL. ve diğer sosyal yardımlarda ileri haklar alınmıştır.

Bu sözleşmelerden başka binlerce işçinin yeni haklar aldığı sözleşmeler imzalanmıştır. Bunların dökümlerini henüz elimize geçmediği nedeniyle veremiyoruz. Bu sözleşmelerin yapıldığı belediyeler şunlardır :

Bodrum. Elazığ, Mut, Çarşamba, Perşembe, Gürgentepe Gölköy, Ilıca, Sındırgı, Manyas, Armutova, Bahçeli, Kemerhisar Gümüşhacıköy, Karakamış, Sultandağ, Çobanlar, Döğer, Yakasinek, Yeşilçiftlik ve İşcehisar, Genç, Kırıkkale, Arsin'dir.

İZMİR'DE EĞİTİM ÇALIŞMALARI BAŞLADI

Hızlı bir eğitim çalışmaları dönemine giren sendikamız İzmir'de yeni bir eğitim merkez açmıştır. 11 Nisan günü bir törenle açılan Eğitim Merkezimiz 12 Nisan günü eğitime başlamıştır. Tüm Ege bölgesinde çalışan işçileri kapsayan eğitim programı gereğince tüm üyelerimiz eğitim göreceklerdir. Eğitimin konuları şunlardır : İşçi Sınıfı ve Sendikacılık Tarihi, İşçinin Doğada, Toplumda, Üretimde Yeri, Temel İhtiyaçları ve Ücret, Sosyal Sınıflar ve Toplumsal Aşamalar, İşçilerin Sosyal, Ekonomik ve Siyasal Mücadelesi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Yasaları, Sendikalar ve Siyaset, Eğitim ve Üretim'dir.

Bilinçli bir sınıf yaratma uğraşı veren Genel - İş tüm üyelerine siyasal bilinç vermeyi amaçlayarak üyelerine işçi sınıfının güçlülüğünü kazandırmaktadır.

ADANA EĞİTİM MERKEZİ TAMAMLANDI

Tüm ülkemizde büyük bir eğitim kampanyası açan Devrimci GENEL - İŞ'in Adana'daki Güney Bölgesi Eğitim Merkezi yapımı tamamlanmıştır. Güney Bölgesinde tüm üyelerin yararlanacağı eğitim merkezinde eğitim çalışmaları önümüzdeki günlerde başlayacaktır. Güney Eğitim Merkezinde de diğer eğitim çalışmalarında işlenen konular işlenecek ve bu dersler yetkili uzman kişiler tarafından verilecektir.

İSTANBUL EĞİTİM ÇALIŞMALARI BAŞARIYLA SÜRDÜRÜLMEKTEDİR

Genel - İş Sendikasının sadece İstanbul Şubesinde haftada 150, ayda 600, yılda yaklaşık 8000 kişiyi Eğitme amacını hedefleyen A tipi Seminerleri başarıyla devam ediyor.

Sendikanın İstanbul yakasında 100, Anadolu yakasında 50 İşçinin katıldığı Seminerler her Çarşamba, Perşembe, Cuma günleridir. Bu üç gün ve neticeten 21 ders saatlik Seminerlerde işçilere konularında uzmanlaşmış Eğitimciler tarafından;

- İşçi Sınıfı ve Sendikacılık Tarihi,
- İşçinin Doğada, Toplumda, Üretimde Yeri,
- Temel İhtiyaçları ve Ücret,
- Sosyal Sınıflar ve Toplumsal Aşamalar,
- İşçilerin Sosyal, Ekenomik ve Siyasal Mücadelesi,
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Yasaları,
- Sendikalar ve Siyaset,
- Eğitim ve Üretim Konuları anlatılmaktadır.

HER ŞEY DEVRİMCİ İŞÇİLER İÇİNDİR. YİĞİT İŞÇİLER DEVRİMCİ UĞRAŞINIZ KUTLU OLSUN.

ACI KAYIP

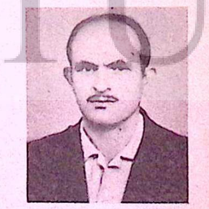

1966 yılından beri Konya Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü işyerinde operatör olarak çalışan İsmail Çiftçi, yakalandığı hastalıktan kurtarılamıyarak aramızdan ayrılmıştır. Konya şubemiz üyelerinden olan Çiftçi mide kanserine yakalanmış ve yapılan ameliyata karşın kurtarılamamış ve 10.4.1976 günü vefat etmiştir.

Genel - İş üyemizin ailesi ve çalışma arkadaşlarına baş sağlığı diler tüm acılarını paylaştığını bildirir.

ANKARA I. ŞUBE

cemal arslan başkan seçildi

Ankara 1 No. lu şube genel kurulu 23 Nisan 1976 Cuma günü yapıldı. Ankara Derya Sinemasında yapılan genel kurula 1500'den fazla konuk ve işçi katılmıştır. Yapılan seçimlerde Cemal Arslan Şube Başkanlığına seçildi.

Geçici yönetim kurulu Başkanı Cevat Kirişçinin açış konuşmasıyla başlayan genel kurulda Divan Başkanlığına Genel Başkan Vekili Ertan Andeş, yardımcılıklarına Ankara 2 No. lu Şube Başkanı İ. Hakkı Önal ve Kapıcı ve Kalorifer İşçileri şubesi Başkanı Fikret Özcan seçildiler.

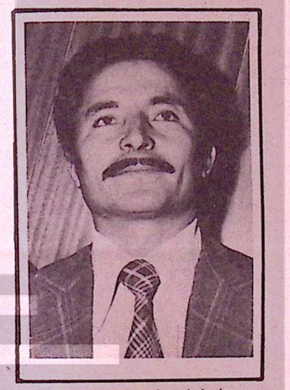

Başkan seçilen Cemal Arslan

Genel kurulda işçi sınıfının sorunları ve yapılan baskılar dile getirildi. Bu arada Genel Kurula CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit ve Disk Genel Başkanı Kemal Türkler'in başarı mesajları okundu ve işçiler büyük bir sevgi gösterisinde bulundular.

Genel Kurulda konuşan delegeler Ankara Belediyesinde çalışan işçilerin ücretlerini zamanında alamadıklarını belirterek buna acil olarak çözüm yollarının bulunulmasını istediler. İşçi sınıfına yapılan baskıların kaldırılmasının ancak işçi sınıfının politikaya ağırlık koymalarıyla olacağını belirten işçiler Genel - İş'in DİSK'e katılma kararını sevinçle karşıladıklarını söylediler. Konuşmacılar ayrıca işverenin devrimci karaktere ters düşen davranışlar içinde olduğunu da açıkladılar. 155 delege yaptıkları konuşmada ortak terör ve faşizan baskılardan yakındılar.

Genel Kurulda konuşan Ertan Andaş

Genel Kurulda konuşan Genel Başkan Vekili Ertan Andaş işçi sınıfının bilinçlenerek sorunlarına sahip olduğunu belirten bir konuşma yapmış ve sendikacılık anlayışının değiştiğini belirterek "kendisini yenilemeyen kişileri toplum yönetimden atacaktır" demiştir. "İşçiyiz güçlüyüz devrimlerde öncüyüz" diyerek sözlerini sürdüren Andaş faizmin yokluk ve sefalet getireceğini söylemiştir. Genel Başkan Vekili Ertan Andaş Ankara Belediyesiyle toplu sözleşme görüşmelerine başlanıldığını ve toplu sözleşme taslağının işçiler tarafından hazırlandığını açıklayarak sözleşme ile ilgili gelişmeleri anlatmıştır.

Kongre'de konuk konuşmacı olarak konuşan CHP Ankara İl Başkanı Teoman Köprülüler işçi sınıfının faşizmin karşısında tekyumruk, tek yürek olması gerektiğini belirterek partisinin işçi sınıfına dayanmasının gerektiğini söyleyerek bu günkü ücret politikasını eleştirmiştir.

Yapılan seçimlerde Şube Başkanlığına Cemal Arslan seçilmiştir.

Diğer kurul üyelikler için yapılan seçimlerde şu sonuçlar alınmıştır :

Yönetim Kurulu Üyelikleri : Oğuz Kızıltan, Ramazan Alırsatar, Osman Karaduman, Haydar Meral, İslâm Ayvaz, Mehmet Gökmen.

Onur Kurulu Üyelikleri : Necip Gül, Mehmet Çınar, Mehmet Kavak.

Denetim Kurulu Üyelikleri : Ali Kılıç, Mustafa Değirmenci, Asım Elik.

Genel - İş Emek Ankara 1 No. lu şubenin yöneticilerini kutlar. Devrimci uğraşlarında başarılar diler.

ACI KAYIP

Gaziantep Belediyesi Su İşlerinde çalışan ve Antep II. No. lu şubemiz üyelerinden İsmail Demir geçirdiği rahatsızlıktan kurtarılamamış ve ölmüştür. En eski üyelerimizden olan rahmetli İsmail Demir bir süre de Sendikamız işyeri temsilciliği de yapmıştır.

17 Nisan 1976 günü hayata gözlerini kapayan üyemiz İsmail Demir'in ölümü çevresinde büyük bir üzüntü yaratmıştır. Merhumun yakınları ve çalışma arkadaşlarına baş sağlığı diler acılarını paylaşırız.

GENEL - İŞ EMEK

RESİMLERLE KONGRE

Divan Başkanlığı

Tümü inançlı ve yiğit delegeleri kongreyi izlerken

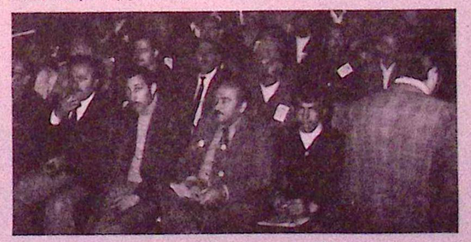

Genel Kurula katılan konuk ve delegelerden bir görünüm

Kongrede bulunan konuklar Genel Başkan Vekili Ertan Andaşı dinlerken

DÜNYADA işçi eylemleri

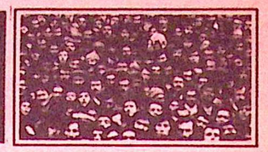

DGB,NIN 1976 1 MAYIS ÇAĞRISI

İşçiler çalışma güvenlikleri için kavga veriyorlar

— Herkese İş
— Sosyal Güvenlik
— DGB

Alman Sendikalar Birliği (DGB) 1 Mayıs 1976'ya bu çağırıyla girmektedir.

Birçok işçi kısa çalışma ve işsizliğin verdiği acıları çekmek durumundadır Gençlik geleceklerini güvenlik altına alabilecek mesleki eğitim bulamamanın ızdırabı içindedir. Reformların gerçekleştirilememesi, sosyal hakların kısıtlanması her çalışanı etkiler hale gelmiştir.

İşveren çevrelerinin ekonomik krizi, intikam saati olarak kullanmalarına izin verilmemelidir. İşverenler günümüzün ekonomik zorluklarından yararlanarak, amaçları için bir şeyler koparabilme kavgasına girmişlerdir. Çalışanlara, sendikalara ve hükümete yapılan baskılar bu gerçeği ortaya koymaktadır.

Reformlara karşı güçleri, sınırları içinde tutabilmek için günümüzde, her zamankine kıyasla daha fazla sendikal dayanışma ve siyasal bilinç ile kavga vermemiz gerekmektedir. Sınırsız kazanç isteği toplumumuzun bir amacı haline dönüşmemelidir. Toplumun odak noktasında insan, kişinin bireysel gelişmesi ve insanın yaratıcı gücü yer almalıdır. Bu ise herkese iş ve sosyal güvenliği sağlamış, demokratik, sosyal bir toplumda gerçekleşebilir.

— DGB, herkese iş, güvenlikli ve kişilere uygun iş sahaları önermektedir!

İnsanların temel hakkı bir işe sahip olabilmektir. Bu temel hakka ise ancak herkese iş sahası sağlamakla ulaşılır.

Sendikalar yüksek işsiz sayısının veya yabancı işçilerin haklarının politikaya alet edilmesine, bu politikayı kim yapacak olursa olsun izin vermiyecektir. Yeni sorunlar yeni çözüm yollarını gerekli kılmaktadır. Şayet uygulanagelmekte olan ekonomi politikası çerçevesinde bu sorunlarla baş edilemiyorsa, yeni çözüm yolları aranmalıdır.

— DGB, ilerleyen yaşa uygun düşen sosyal güvenlik önermektedir!

Geniş kapsamlı sosyal güvenlik, demokratik ve sosyal bir devletin amacıdır. Bu özellikle ekonomik bunalımlarda daha da zorunlu ve gerekli bir hale gelir. Ölçüsü, maliyeti üzerinden değil, topluma getireceği yarar üzerinden alınmalıdır. Günümüzün maliyet sorunları, sosyal hizmetleri kısıtlayıcı kıstaslar olarak görülmemelidir. Bu nedenle sosyal güvenlikte gedik açmak isteyen her girişime, kesinlikle karşı çıkılmalıdır.

İşte bu amaçlara ulaşabilmek için çalışanlar güçlü sendikalara ihtiyaç duymaktadırlar. Gerçek sorunları ve toplumsal güç dağılımını gizleyip dikkatleri başka yere çekmeyi amaçlıyan sendika düşmanı girişimlere karşı, emekçiler, birlik ve beraberlik örneği göstermek zorundadırlar. Sendikal kavgayı "Sendika Devleti" sloganı ile lekelemek isteyen, kendi egemenliklerini gizlemek çabasında olanlardır. Tüm siyasal parti, dinsel ve ulusal sınırları aşmış, çalışanlardan oluşan bir güç doğacak olursa, ulusal çok uluslu ve evrensel şirketlere karşı koyabilme olyanağı doğabilecektir.

Sendikal dayanışma ve uluslararası işbirliği şu amaçları gütmektedir;

— Siyasal ve ekonomik yönden birleşmiş bir Avrupa,
— Barışçı, demokratik ve sosyal bir dünya!

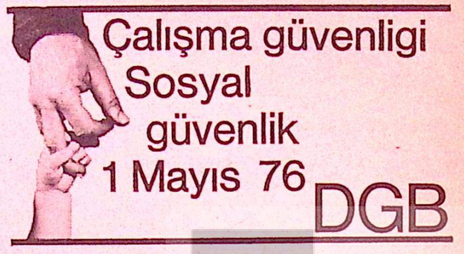

ŞİLİ EMEKÇİLERİ VE HALKI İLE DAYANIŞMA

Bu amaçla, 12 Şubat 1976'da Prag'da kurulan Uluslararası Sendikal Komite'nin hazırladığı bir duyuruyu imzalayan örgütler şunlardır : Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF), Arap Sendikaları Uluslararası Konfederasyonu, Afrika Sendikal Birlik Örgütü, Latin Amerika Emekçileri Sendikal Birlik Kongresi ve Şili Emekçileri Sendikal Birliği Dış Komitesi (CÚT).

Aşağıda duyurunun bazı bölümlerini yayınlıyoruz :

"Bu komite, tüm ülkelerin emekçileri ve sendikalarının eylem birliğini sağlayacak, aşağıdaki hedefler doğrultusunda en geniş dayanışmayı gerçekleştirme yönünde çalışacaktır :

— Şili emekçileri ve halkının ve Şili Emekçileri Sendikal Birliği'nin mücadelesine maddi, siyasal ve manevi destek;
— Askeri cuntanın uluslararası düzeyde tecrit olması;
— Şili'ye silâh ve askeri teçhizat satışının yasaklanması;
— Mali kredi gönderilmemesi; Şili'ye giden ulaşım araçlarına boykot ve diktatörlükle tüm ekonomik ilişkilerin askıya alınması;
— İşkence ve kötü muamelenin, yurtseverlerin öldürülmesinin son bulması ve insan haklarına saygı;
— Tüm siyasal ve sendikal tutukluların serbest bırakılması ve Halk Birliği (Hükümeti) yöneticilerinin yargılanmasının iptali;
— Demokratik ve sendikal özgürlüklerin sağlanması ve CUT ile ona bağlı örgütlerin serbestçe çalışması."

Birliğe yönelik Komite, kendi amaçlarına katılmak veya örgütlediği eylem ve girişimlerin tümüne veya sadece bir bölümüne katılmak isteyen tüm ulusal ve uluslararası sendikal örgütlerin işbirliğine açıktır. Merkezi Prag'da olan Komite, kendi yönetiminde çalışan iki sorumluyu görevlendirmiştir.

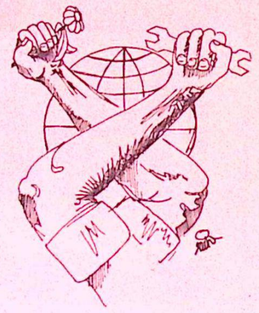

İNGİLTERE'NİN YENİ BAŞBAKANININ ALDIĞI TAVIR SENDİKALARI ENDİŞELENDİRİYOR

Başbakanlık görevini bir süre önce Harold Wilson'dan devralan James Callaghan 23 kiş'lik kabinesinde dört önemli değişiklik yaptıktan sonra da hükümetin önemli mevkilerinde 22 değişiklik yaparak yönetime İşçi Partisi'nin «ılımlı» ve «Sağ kanat» üyelerini getirmiştir.

Hükümette önemli görevlere getirilen kimselerin Harold Wilson'un istifasından sonra Callaghan'ın İşçi Partisi liderliğine gelmesinde büyük yardımları olan kişiler olduğuna dikkati çeken gözlemciler yapılan değişikliklerin hükümet içindeki sol etkiyi azaltmanın yanı sıra Callaghan'ın, kendisini başbakanlığa getiren arkadaşlarına minnet borcunu ödemesi şeklinde de yorumlamaktadır.

İyi haber alan kaynaklar Callaghan,ın kabinede ve hükümetin yüksek kademelerinde yapmış bulunduğu değişikliklerin özellikle sendikalarda şüphe ve endişe ile karşılandığını bildirmektedirler.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ŞİLİLİ FAŞİST CANİLERİ AÇIKLIYOR

Şili'de işkence uygulaması üzerine Birleşmiş Milletler çalışma grubu, raporunu Cenevre'deki BM. Teşkilâtı İnsan Hakları Komisyonu'na verdi. 103 sayfalık bu rapor, işkencenin, Cunta Hükümetinin yöntemlerinin ayrılmaz bir parçası olduğunu doğruluyor. Raporda : **"Tutuklulara uygulanan kötü muamelelerin insan hayal gücünü aştığı"** belirtiliyor. "İktidara gelişlerinden iki yıl, dört ay sonra. devletin güvenliğinden başka bir şey düşünemez gibi görünen şimdiki yönetimciler, uluslararası anlaşmalarda belirtilen insancıl davranış hükümlerine kesinlikle uymuyorlar."

Raporun teşhir ettiği işkenceciler arasında bulunan Oswaldo Romo'nun kimliği Şili'de işkenceye uğrayan pek çok kişi tarafından "çok iyi" biliniyor. Rapor, "insanlığa karşı işlediği cinayetler" yüzünden bu adam hakkında dâva açılmasını isterken çalışma grubunun, "yayınlandığı takdirde dünyayı ayağa kaldıracak" denli vurucu belgelere sahip olduğunu belirtiliyor.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde ceza hukuku profesörü olan Kaul, Uluslararası Araştırma Komisyonu için, 41 ismin verildiği Şili'li en büyük canilerin bir listesini hazırladı. Bu liste Nuremberg mahkemesi hükümlerine göre oluşturuldu. Denetlenen, tanıkların doğruladığı, Şili yasaları ile uluslararası hukukun cezalandırdığı cinayetler söz konusu ediliyor listede. Ayrıca, işkencecilerin, canilerin kurbanlarının kimliği, işkencenin, cinayetin yer ve tarihi belirtiliyor.

Bu canilerin on tanesini yayınlıyoruz:

Albay Jorge Espinoza Ulloa : Ulusal Stad kampı kumandanı, kendi sorumluluğundaki tutuklara karşı cinayetler, işkenceler, şiddet, insan haklarının iğfaliyle suçlanıyor.

Ariel Gonzeles : Deniz zırhlı birlikleri kumandanı (Valparaiso), işkence ve fiziki eziyetten suçlu.

Manuel Contreras : Sen Antonio limanı sendika yöneticilerinin öldürülme emrini verdiği ve erkekleri, kadınları, çocukları işkence ettirdiği Tejas Verdes toplama kampı müdürü.

Carlos Forestier Haensgen : Cinayetlerle biten işkenceden suçlu Iquique, daha sonra Pisagua'da (askeri görevli) Ellerinde 11 inşaat, 2 liman, 3 demiryolu işçisinin, bir mekanisyenin ve daha saymadığımız bir çok insanın kanı var.

Carlos Foncea : Yüzbaşı. Lota'da, yasaklanan bir partinin iki yöneticiyle bu kentin yasal yöneticisiin önce işkence etmek, sonra öldürmekle suçlu. Ayrıca, Concepcion ve Islâ Quiriquina'da iki üniversite öğrenim üyesi ile bir milletvelini tutuklattı ve işkence ettirdi.

Washingtan Carrasco Fernandez : Üçüncü birlik kumandanı emindeki adamlarının işlediği cinayetlerden, ayrıca Chillan kumandanı Ricardo Lagos'un, Lagos'un oğlu ve sekiz aylık hamile gelininin işkence altında öldürülmesinden sorumlu.

Albay Mario Gonzales Barros : Valdivia savaş konseyinin emriyle idam mangasına gönderilen onbir kişi ve müebbet mahkûm edilenler üzerinde işkence yaptırdı.

Albay Pablo Machesso Iturriaga : Özellikle Cautin eyaletindeki köylü ve öğrencilerin aralarında bulunduğu 3.000 kişinin öldürülmesi için emir verdi. Tutuklu olmalarına rağmen, Tucapel kışlasına saldıracakları bahanesiyle siyasal tutuklulara işkence uygulattı ve öldürttü... "Kaçmaya çalışma" bahanesiyle iki tutuklunun öldürülmesini emretti. Tucapel kışlasında, en azından 25 kişinin fiziki tasfiyesinden sorumlu.

Sergio Arellao Sterk : Santiago'da 2 nci birlik kumandanı. Bazılarının sadece hapse mahkûm olmalarına rağmen, 1973 ün Ekim - Aralık ayları arasında 79 siyasal tutukluyu kurşuna dizdirdi. İdam mangasına gönderdiklerinin bir çoğu 20 yaşından küçüktür. Arellano faaliyetlerini La Serena, Coplapo, Arica, Calama, Antofagasta, Chuquicamata, Santiago ve Chacabuco'da sürdürdü.

Profesör Kaul'un hazırladığı listenin başında Cuntanın dört üyesi Pinochet, Leigh, Merino, Mendosa, bulunuyor. Uluslararası Araştırma Komisyonu'nun belirttiği gibi, dayattıkları rejimle uygulattıkları "canice davranışların baş sorumluluğu" bu dört faşiste aittir. Komisyon, raporuna şöyle devam ediyor : "Cuntanın terörü egemen kılması İşkencelere ve cinayetlere katılmış olan subayların, askerlerin ve jandarmaların bireysel sorumluluklarını kaldırmaz."

TÜRKİYE'DE işçi eylemleri

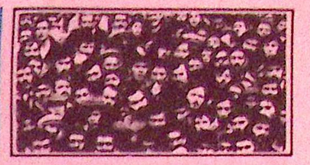

1 MAYIS İŞÇİ BAYRAMI OLARAK TOPLU SÖZLEŞMELERDE YER ALACAK

DİSK Başkanlar Konseyi'nin önerisini görüşen DİSK Yürütme Kurulu, üye sendikalardan 1 Mayıs İşçi Bayramının hayata geçirilmesi için toplu sözleşmelere 1 Mayıs'ın İşçi Bayramı olduğunu vurgulayan maddelerin konulmasını istedi

Toplu sözleşmelere konulacak maddeler şöyle saptandı :

a) 1 Mayıs genel tatil günü diğer bütün dünya ülkelerinde de olduğu gibi, İŞÇİ BAYRAMI olarak kutlanabilmesi amacı ile işyeri tatil yapılır ve herhangi bir nedenle işçi çalıştırılamaz.
b) 1 Mayıs'ın arifesi olan 30 Nisan günü saat 12.00'den sonra işyerinde ücretli tatil yapılır. Bu güne ait işçi ücretleri herhangi bir nedenle kesilemez.
c) 1 Mayıs İşçi Bayramı için, Nisan ayının ikinci yarısı içinde işçiye 500.— TL. (1000.— TL.) tutarında bayram ödeneği verilir.

KERAMİK - İŞ SENDİKASI DİSK YÜRÜTME KURULUNUN KARARINI HAYATA GEÇİRDİ

DİSK'e bağlı KERAMİK-İŞ Sendikasını n Alev Ateş Tuğla Fabrikasında sürdürdüğü grev, imzalanan toplu sözleşme ile sona erdi. **1 Mayıs'ın işveren tarafından İşçi Bayramı olarak kabul edildiği toplu sözleşmede,** yevmiyelere 30— TL. zam, yılda 500.— TL. yakacak, 1000.— TL. evlenme, 300.— TL. doğum yardımı, kendi isteği ile işten ayrılanlara 20 günlük tutarında kıdem tazminatı, işçi giriş çıkışlarında, sendikanın onayı ve diğer sosyal haklar kabul edildi.

DİSK Yürütme Kurulunun kararını toplu sözleşmede 1 Mayıs'ı İşçi Bayramı olarak kabul ettirerek hayata geçiren KERAMİK-İŞ Sendikasının, yeni işyerlerinde örgütlenme çalışmaları devam etmektedir.

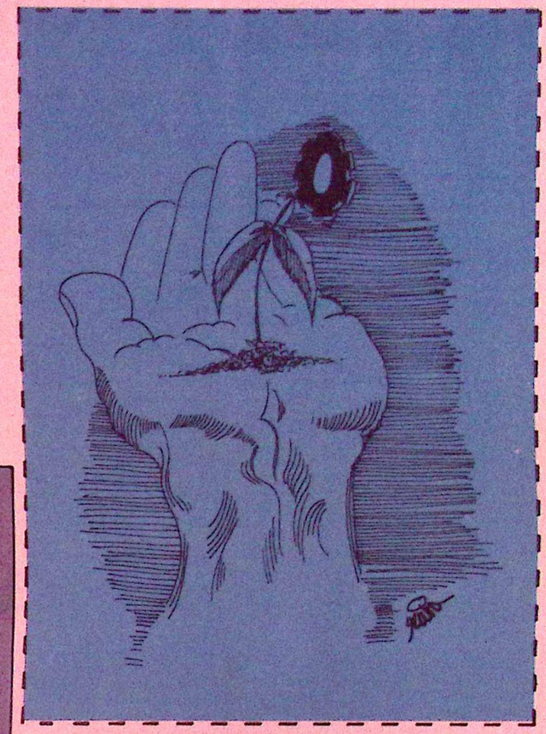

DİSK ARJANTİN İŞÇİ SINIFININ YANINDA

24 Mart 1976 tarihinde askeri bir darbeyle yönetimi ele geçiren Arjantin ordusu, ülkede demokratik, sendikal ve siyasal hak ve özgürlüklere saldırdı. DİSK adına Genel Başkan Kemal TÜRKLER çeşitli ülkelerin demokratik sendikal örgütlerine yollanan aşağıdaki protesto duyurusuyla DİSK'in Arjantin İşçi sınıfının yanında olduğunu bildirdi :

"24 Mart günü bir darbeyle işbaşına gelen askeri cunta Arjantin'de yüzlerce sendikacıyı, demokratı, ilericiyi tutukladı; tüm sendikal ve siyasal örgütleri yasakladı basın özgürlüğünü kaldırarak savaş mahkemeleri kurdu. Arjantin askeri cuntası, Arjantin Genel - İş Konfederasyonu (CGT) ile Metal İşçileri Birliği'nin genel merkezlerini işgal etti.

Türkiye işçi sınıfının demokratik sınıf ve kitle sendikal örgütü olan DİSK, Arjantin Genel - İş Konfederasyonu, İşçi sınıfı ve ilerici güçlerin demokrasi ve özgürlük mücadelesinin yanındadır. Ülkesinde de toplum yaşamının ve devletin demokratikleştirilmesi için tırmanan faşizm tehlikesine karşı mücadele eden DİSK :

— **Metal İşçileri Birliği Genel Sekreteri Lorenzo MIGUEL, Cordoba Otomobil İşçileri yöneticilerinden René SALAMANCE ve diğer tüm sendikacı ve siyasal tutukluların derhal serbest bırakılmasını,**
— **Sendikal ve siyasal örgütlenme ve mücadeleye konan tüm yasakların kaldırılmasını,**

talep eder."

Ayrıca Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO) ya çekilen aşağıdaki telgrafla, bu örgütün temel ve sendikal hak ve özgürlüklerin sağlanması için gerekli girişimlerde bulunması istendi.

"İLO Genel Sekreteri'ne

Arjantin'de askeri cunta demokratik hak ve özgürlükleri yasaklıyor. 400 bin üyesi adına DİSK tutuklanan sendikacıların, demokratların serbest bırakılması, sendikal örgütlerin serbestçe çalışması için gerekli girişimlerde bulunmanızı talep eder.

Kemal TÜRKLER
DİSK Genel Başkanı"

GAM - SEN YÖNETİM KURULU DİSK'E KATILMA KARARI ALDI

Garanti Bankası emekçilerinin örgütlendiği kısa adı GAM - SEN olan, Garanti Bankası İşçileri Sendikası Yönetim Kurulu DİSK'e katılma kararı aldı.

Yaklaşık dört bin üyesi bulunan GAM - SEN Sendikası, "kapitalist düzendeki emek sömürüsünü vurgulayarak sınıf sendikacılığını örneklemiş olan Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonuna üye olmak için" alınan yönetim kurulu kararını tüm üyelerin coşkuyla karşıladığını açıklamıştır.

YOLUMUZ BİZİM

Siyasete giden iki yol vardır
Hakka doğru gider yolumuz bizim
Sağ sermaye sol emekten yanadır
Nasır nasıl olmuş elimiz bizim.

Ateş sıcak olur, Buz soğuk olur
Dünya elimizin üstünde durur
Yalan yanlış batıl bizde son bulur
Gerçekleri söyler dilimiz bizim.

Üretiriz yağı bal kovan kovan
Soğan ekmek yeriz asımız yavan
Tarlada çiftçiyiz bağda bahçıvan
Renga renk açılır gülümüz bizim.

İşçiyiz güçlüyüz her şey yaparız
Uçup giden füzelerde biz varız
Aya ayak bastık yıldız ararız
Uzundur uzanır kolumuz bizim.

Cumali de derki emek kutsaldır
Yaşamak bir haktır ölmek doğaldır
Her terin damlası sarı altındır
Emektir paramız malımız bizim.

Cumali GENÇ

Kapı ve Kalorifer işçisi.

İst. Kadıköy

1200 CAM İŞÇİSİ YEMEK BOYKOTU YAPTI

Mersinde kurulu bulunan Anadolu Cam Sanayiinde yetkili DİSK'e bağlı Hür Cam - İş Sendikası ile işveren arasında bir süreden beri süregelen toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşmazlık çıkmıştır.

Uzun ve tartışmalı geçen bir dönemden sonra toplu sözleşme yetkisi alabilen Hür Cam - İş Sendikası ile işveren görüşmelere başlamış, ancak bu görüşmelerde anlaşma sağlanamamıştır.

Sendika Başkanı Mustafa Dilmen, DİSK'e bağlı Hür Cam - İş'in yetki alabilmek yolunda verdiği uğraş esnasında bunu engellemek için işverenin işçiler üzerinde yoğun baskı yaptığını, yetkiyi aldıktan sonra da bu baskılarını sürdürdüğünü ve toplu sözleşme görüşmelerinde de Hür Cam - İş'i yıpratmak amaciyle uyuşmazlık çıkardığını ileri sürmüştür.

ÇUKOBİRLİK YAĞ FABRİKASINDA 220 İŞÇİNİN GREVİ DEVAM EDİYOR

Çukurova Pamuk Tarım Satış Kooperatifleri Birliğine (Çukobirlik) ait Mersin'de kurulu nebati yağ fabrikasında DİSK'e bağlı Gıda - İş Sendikasının başlattığı grev sürdürülmektedir.

Bir hafta önce 220 işçinin uygulamaya başlattığı grevin Çukobirlik Genel Müdürlüğünün işçi haklarının tanınmasında çıkardığı güçlük ve uzlaşmaz tutumu nedeniyle yapıldığını belirten sendika bölge temsilcisi Kayhan Sohta, Genel Müdürlüğün, uzlaştırma kurulunun kararını dahi kabule yanaşmadığını söylemiş, "Haklar alınıncaya kadar grevi sürdüreceklerini" bildirmiştir.

Çukobirlik Mersin Nebati Yağ Fabrikasında başlatılan grevden başka yine Gıda - İş Sendikası ile bazı işyerleri arasında da uyuşmazlık çıktığı açıklanmıştır. Sendika bölge temsilcisi Kayhan Sohta'nın verdiği bilgiye göre Adana'da kurulu silikat ve sabun sanayii işyerinin uzlaştırma kurulunun kararını kabul etmemesi, Sabancı Holding'e bağlı Bossa un fabrikasında işverenin süregelen toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşmazlık çıkması, Adana süt fabrikasındaki toplu sendikaya bağlı mevsimlik işçilerin işveren tarafından toplu sözleşme kapsamına alınmak istenmemesi nedenleri ile bu iş yerleri ile sendika arasında uyuşmazlık çıkmıştır.

Uyuşmazlık çıkan işyerlerinde greve gitme olasılığı bulunduğundan sendikaca hazırlıklara başlanmıştır.

bir inceleme

ÜRETİMDE İŞÇİ KONTROLÜ VE YÖNETİME KATILMA

(Geçen sayıdan devam)

— Sendikaların ve sendika temsilcilerinin, firmanın personeli olmadıkları, firmaya yabancı üçüncü kişiler oldukları, öne sürülerek işyeri komitelerinde ve yönetim organlarındaki işçi temsilcileri arasında yer alması önlenmektedir. Böylece sendikalarla işçiler ve işyeri komiteleri arasında yapay ayırımlar yaratmak, üretimin yönetimine katılma mücadelesini sendika ve sınıf mücadelesinden koparmak, ona karşıt olarak koymak istemektedirler.

— İşçilerin, sendikaları yoluyla yönetime katılmasının sendikal mücadele ile bağdaşmıyacağını, sendikal mücadeleyi yozlaştıracağını, sendikaların görevinin yönetime katılmak değil, yönetimle mücadele etmek olduğunu, aksi halde grev ve toplu sözleşme gibi "kutsal" sendikal hakların kullanılamaz hale geleceği görüşünü yaymaktadırlar. Bu görüşlerini desteklemek için, işçilerin her düzeyde yönetime katıldığı, daha doğrusu yönetimde olduğu Sosyalist ülkelerdeki sendikaların grev yapmamalarını örnek göstermekte ve bu konuda ençok ABD tipi sarı sendikalardan destek almaktadırlar. Tekelci sermayenin nasıl olup ta bu denli sendika ve grev havarisi kesildiğine şaşmamak için, işçilerin ekonomik demokrasi mücadelesinden nedenli ürktüklerini kavramak gerekiyor.

Üretim ve firma yönetiminin özel bilgi, deney ve yetenek gerektirdiğini, dolayısıyla, işçi ve sendika temsilcilerinin.. konuyla ilgili ve önerileri değerlendirip, sonuç çıkaracak düzeyde bilgi, deney ve yeteneğe sahip olamıyacaklarını öne sürmektedirler. Bazıları daha da akıllı davranıp, zaten işçilerin yönetimle ilgili, konulardan canlarının sıkılacağını, firmanın "girdisi - çıktısıyla" uğraşacaklarına, iki yılda bir "paşa - paşa" ücret zammı, aydan - aya ücret almayı yeğliyecek kadar uyanık olduklarını, işçilere anlatmaya çabalamaktadır.

KAPİTALİSTLER, işçi sınıfı hareketinin belirli sloganlarını ötedenberi sıksık kendi çıkarları için veya çıkarlarına uygun, biçimde kullanarak gelmişlerdir. Öte yandan işçi sınıfı hareketinin kararlı mücadelesi sonucunda vermek zorunda kaldıkları ekonomik, toplumsal, politik tavizleri bile demogoji konusu yaparak, sanki kendileri isteyerek ve işçi sınıfının çıkarlarını düşünerek vermişler gibi göstermek isterler. Gerçekten kapitalistlerin vermiş olduğu bütün tavizler, üç temel nedene dayanmaktadır. Bunlar :

— İşçi sınıfının örgütlü mücadelesi,

— Dünya Sosyalist sistemin varlığı ve başarıları,

— Çağdaş üretim güçlerindeki gelişmelerin somut gereği olarak, işçi sınıfının üretime karşı artan ilgisidir.

SENDİKALAR VE EKONOMİK DEMOKRASİ

ÜRETİMİN demokratik kontrolu acil ve önemli olduğu kadar, teorik ve pratik açıdan çok karmaşık bir konudur. Bir dizi sorunun çözümünü gerekli kılmaktadır. Bunlar içinde en önemlisi, sendikaların ve onların yönetimindeki işçi temsilcilerinin, hangi biçim ve ölçüde kapitalist üretimin yönetimine katılacağı sorunudur. Bu sorunun bütün ülkeler için geçerli tek bir cevabı yoktur. Her ülkenin kendi toplumsal, ekonomik ve politik koşullarına bağlıdır. Sendikalar ekonomik yönetimin demokratikleştirilmesi için en etkin taktikleri bulmaya çalışırken, tekelci devlet kapitalizminin gelişmesindeki ulusal özellikleri, işçi sınıfının özgür durumunu ve ülkedeki işçi sınıfı hareketinin gelenek ve deneyelerini, göz önünde bulundurmalıdırlar.

Üretimin demokratik kontrolu konusundaki deneyler, üretime en etkin biçimde, karar verme aşamasında ve uygulamanın kontrolu yoluyla, müdahale edilebildiğini göstermiştir. Tekelci burjuvazinin ençok korktuğu ve en az tahammül edebileceği yöntemde budur.

"Üretimde işçi koontrolünün sağlanması" v e"işçilerin yönetimine katılması" ancak koyduğumuz şartlar altında gerçekleşirse bir önem ve anlam kazanır."

Nevarki, bu durumda sendikalarda pek, çok zorlukla karşı karşıya olduklarını bilmelidirler. Sendikalar karar verme aşamasına ve organına katılarak, bu kararların sorumluluğunu da kısmen yüklenmiş olacaklardır. Oysa daha önce de belirtildiği gibi, işverenler, sendikaların kapitalist işletmelerin yönetiminde sorumluluğu paylaşmasından yararlanmak isteyecekler dir. Öyleyse, sendikalar işçilerin çıkarlarını, çeşitli yollarla işletmenin maddi çıkarları ile bağlı tutacak bir "toplumsal işbirliliği" çizgisinden kesinlikle kaçınmalıdır.

İşçileri temsil eden organlar, çalışanların sömürülmesini doğrudan veya dolaylı yoldan şidetlendirecek her öneri ve kararla mücadele etmelidirler. Sendikalar ve işçi komiteleri ancak, işçilerin sınıfsal bağımsızlığını etkilemiyen, çalışanların çıkarlarına ve sınıf mücadelesinin genel görev ve amaçlarına uygun kararlarda sorumluluk yüklenmelidirler. Unutulmamadırki, ekonomik işleyişin gerçek kontrolü ve ekonomik yönetimin demokratikleştirilmesi eyleminin amacı, kapitalist sistemin içine işçi temsilciliği, işçi komiteleri ve yönetime katılma gibi, kurum ve kavramları sokarak, ona destek ve kılıf olmak değildir. Amaç, çalışanların sınıf çıkarlarını sağlayıp, savunarak, sınıf mücadelesinin gelişmesi ve devrimci bir süreç haline dönüşmesine katkıda bulunmaktadır.

İşçi sınıfının ekonomik demokrasi için verdiği mücadelede başarılı olabilmesi, büyük ölçüde, işçi sınıfı hareketinin bütünselliğine bağlıdır. Tekeller ekonomik yönetimi, örgütsüz ve güçsüz işçilerle paylaşır görünmeye razıdır. Dolayısıyla işçilerle işçi temsilcilerini, işyerindeki işçilerle sendikal hareketi, sendikalarla sendikaları, bir birine düşürmek ve ayırmak başlıca kurtuluş umududur. Bu mücadelede sosyalistlerle, "sınıf işbirliğinden' yana olmayan ilericiler işbirliği yapabilirler ve yapmalıdırlar.

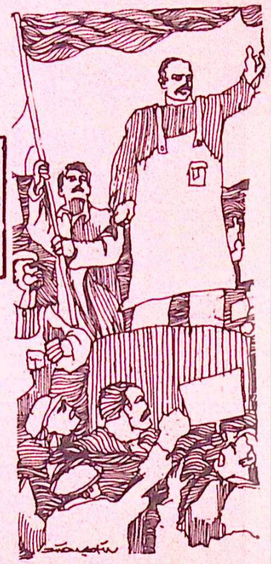

Üretimin ve tekellerin demokratik kontrolu mücadelesinde başarı elde edebilmenin bir diğer koşulu, işletmelerdeki işçiler, memurlar ve teknik elemanların birlikteliğinin, dayanışmasının sağlanmasıdır. Memurlar ve teknik elemanlar sendikal hareket için işletme yönetiminin "sınırlarına" sahip, hazır yetişmiş uzmanlardır. Üretimin demokratik kontrolünde bu kadroların yardımı çok değerlidir. Ne varki teknik elemanları sendikal harekete kazanmak için, onların toplumsal durum ve çıkarlarını göz önüne almak gerekecektir. Günümüzde kafa ve kol emekçilerinin birliği, demokrasi mücadelesinin de önemli bir ögesidir.

Üretim yönetiminin kontrolü ve ekonomik demokrasi için mücadeleyi, sendikal mücadele gündeminin dışında tutmak isteyen sendikalar da vardır. Bunlar, hangi gösterişli ve keskin gerekçelerin arkasına saklanırlarsa saklansınlar, ganster sarı ve sağcı sendikalardır. Tekelci burjuvaziyi işçi sınıfından çok kollarlar. Gerçek amaçları ve yüzleri, ancak bu mücadelede elde edilecek olan somut ve gerçek başarılarla, işçi sınıfının bilinci önüne çıkarılabilir.

SONUÇ :

KAPİTALİST düzenin gerçekleri, somut maddi çıkarlar için verilen mücadelenin ekonomik gücü kontrol etmek için verilen mücadeleye sıkıca bağlı olduğunu, işçilere her geçen gün daha açıkça göstermektedir. Bu durum gelişmiş kapitalist ülkelerde ne kadar doğruysa, uluslararası tekellerin kol gezdiği, emperyalizmin boyunduruğu altındaki Türkiye gibi az gelişmiş kapitalist ülkeler içinde okadar geçerlidir. Çeşitli ülkelerdeki emekçi kitlelerin verdiği ekonomik ve politik mücadele, özünde, tek bir anti - emperyalist mücadeleyi oluşturmaktadır. Geniş emekçi kitleleri, gerçek bir ekonomik değişimler olmadan sağlanamıyacağını ancak ekonomik demokrasi için mücadele ederek daha açıkça kavrayacaklardır,

Türkiye işçi sınıfı sendikal hareketinin güncel ve acil sorunu, ekonomik mücadele gündemini zenginleştirerek genel demokrasi mücadelesine bağlanmaktadır. Üretim yönetiminde işçi kontrolü ve yönetime katılma mücadelesi, ekonomik demokrasi ve genel demokrasi mücadelesinin bir temel unsuru olarak gündeme girmek durumundadır, çünkü, çokuluslu tekellerin ekonomik politikalarını kontrol etmek için mücadele veren uluslararası sendikal hareketi Türkiye'li işçilerden bunu beklemektedir.

Durumundadır. Çünkü ülkemizdeki hızlı tekelleşme süreci ve içinde bulunan ekonomik krizin yüküyle, işsizlik ve pahalılıkla mücadele edebilmeleri, ekonomik durumlarını koruyup geliştirmeleri için başka çıkar yol bırakmamaktadır.

Çünkü ancak böylesine mücadeleler içinde sarı sendikacılık ile gerçek sendikal mücadelenin farkı açığa vurulur. 50 kuruş daha fazla zam almış sendikanın daha çok işçiden yana olduğu gibi ölçüler, yerini daha doğru ve tutarlı ölçütlere bırakabilecektir.

İşçi sınıfı gerçek bir ekonomik demokrasinin önemini, gereğini ve koşullarını ancak böylesine bir mücadele içinde öğrenecek ve adımlarını gerçek hedefine doğru hızlandıracaktır.

İşçi sınıfı hareketi, gündemine aldığı mücadelenin gereğine uygun olarak örgütlenip, birliğini sağlamak ve Türkiye koşullarında üretimin ve ekonominin demokratik kontrolü için uygun biçim ve yöntemleri geliştirmek zorundadır. Hem de vakit kaybetmeden. Çünkü sermaye bu yolda büyük adımlar atmaya başlamıştır bile..

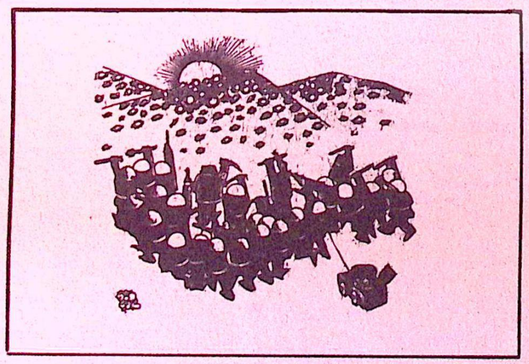

bir öykümüz var

soruşturma

Garip bir kuruluşu vardı Kocadağ'ın : Madraların en sarp yerinde üç tepenin böğrüne sıkışmış, onbeşer dakika aralı üç mahalle... Yılgınlık yerleşmesi... Yolu yola benzemiyordu, çok dikti. Tekerlekli araç çıkamıyordu buraya. Köylüler, hayvanlarını bile yarım saat aşağıda, "Sayalar" da bırakıyordu. Böylece hayvanların da ayrı bir köyü oluyordu... Bazı kaymakamlar, köyü hiç olmazsa Sayalar'ın oraya indirmeğe uğraşmış ama, ne zorlamalar, ne de vaitler para etmiştî. İlköğretim seferberliği sırasında zar zor üç mahallenin ortasına bir okul yapılınca bir daha da bu konuyu kurcalıyan çıkmamıştı.

Gezici, önemli bir soruşturma yapmak için bu köye gidiyordu işte. Kocadağ'ın uçurumlu, korkulu yolundan daha zorlu bir yazı vardı çantasında, Kaymakamlığı, parti örgütünü telâşa veren bir yazı... Müfettiş, soruşturma konusunu "nazik" saydığı için, Geziciye yıkmıştı işi.

Yazıda : "Köyümüz okulu Başöğretmen Eşref Dursun un, bazı şahısların iğfal ve cereyanlarına kapılarak particilik yaptığını, büyüklerimize dil uzattığını, bu halinin halk nazarında büyüdüğünü, aynı zamanda da nifak ve geçimsizliğe sebebiyet vermekte olduğunu, hakkında lâzım gelen işlemin yapılabilmesi için bu halleri tevsike hazır bulunduğumuzu bildiririz" deniyordu. Altında da dört âzâ ile bir muhtar mührü vardı..

Şimdiye değin hayli soruşturma yapmıştı .Kişloğlunun ayağını ipe dolaştırması iyi bir şey değildi. Ama sayısız görünmez ip vardı öğretmenlerin ayağı altında.. Sonra da : "Gördün mü bizadamı böyle yaparız işte" gibilerden kasılmalar... Karanlık köşelerde, parti odalarında konuşmalar... İş sıkıya bindi mi, kem küm etmeler.. O bir türlü önlenemiyen birbirini yeme hırsı. Tatsız şeydi soruşturma doğrusu.. Ama bu seferki anlaşılır şey değildi : Kocadağ'ı da orada çalışan Eşref'i de tanıyordu.. Nasıl olmuşta o sessiz çocuk, üç mahalle halkını birbirine katmıştı? Sav doğru çıkmasa da bazı çevreler öğretmenl istemiyor demekti. Nolursa olsun sıkı durmak, çürük tahtaya basmadan gerçeği aydınlatmak istiyordu..

Öğretmen, odasında yalnızdı. Sırtı kapıya dönüktü, birşey okuyordu galiba.. Bütün eşyası bir tahta masayla iki kuru sandalyeden ibaret çırılçıplak bir odaydı bu.. Salondaki gazocağı üstünde fıkırdıyan tencereden patetes kokusu yayılmıştı içeriye.. Bir köşede üzeri gazeteyle örtülmüş bulaşık kapları vardı..

Keşke dışarıdan seslenseydim diye düşündü, sonra yumuşak bir sesle :

"Merhaba! dedi. Bu ne dalgınlık yahu? Tencereyi aşırsam duyacağın yok.

Öğretmen Eşref yerinden sıçrayarak :

"Siz, siz, siz ha!.. diyerek ellerine sarıldı.

Ne iyi ettiniz de geldiniz hocam... Adamakıllı bunalmıştım. Biriyle konuşmak, dertleşmek ihtiyacındaydım. Deminden beri mahallelerden birine uzanayım diye düşünüyordum şurada. Yalnızlık zor hocam.. Hele bizimki gibisi.. Aylarca okuyacak birşey bulamamak, güzel bir ses duyamamak, halden anlıyan birini görememek çok zor.. Vaktiyle bir öykü okumuştum : Oğlu ölen bir kızak sürücü bütün gün kızağına binenlere dert yanmağa çalışıyor ama kimse ilgi göstermiyor ona. Akşam olup ta evine dönünce başlıyor ahırda atıyla konuşmağa İşte bakın ki köy öğretmenlerinin böyle bir-etı da yok.

Telaşla ortalığı toplamağa davrandı.

Gezici :

Otur be kardeşim, otur da iki laf edelim dedi. Bırakın onları şimdi beraber toplarız.

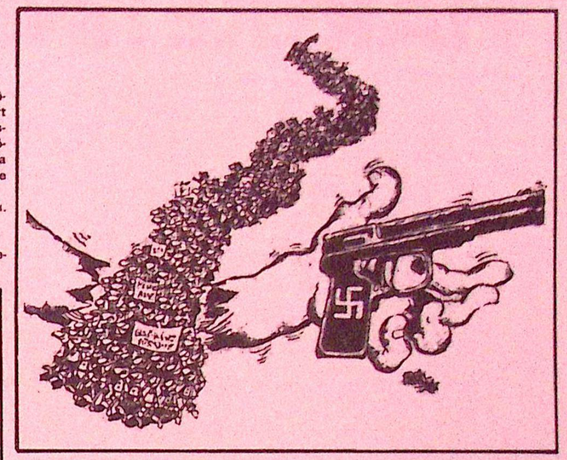

mehmet başaran

Tabanlarının sızısını, kafasında kıranan soruları unutmuştu. Gerçekten de çoklarının yerinde olmayı göze alamıyacağı, bunalmış bir insan vardı karşısında.. Durum aydınlanana değin ona birşey açmamağa karar verdi.. Pencereden, uzaklarda akşam ışıklariyle donanmış körfezi, ağır ağır kararan zeytinliği, Kazdağlarının mavi böğürlerini seyrederek konuşmaya daldılar.

Ertesi gün köy odasına indiğinde kemikleri ağrıyordu. Yere serilmiş yatakta döne döne uykusuz bir gece geçirmişti. Koca bir çölü yürüyerek aşmışcasına yorgundu.. İncelediği yüzlerde, köyde estirildiğinden söz edilen "nifak" havasına ait izler göremiyordu. Ah imkân olmalı da, okulun yarım kalmışlığına öğretmenin durumuna sağır kaldıkları halde, kaşarlanmış bir aracı anlatımı taşıyan kâğıtlar için telaşa kapılan, "Derhal tahkik emri verenleri bir gece olsun Kocadağ karanlığına atabilmeliydi...

İhtiyar Kurulu üyeleriyle görüştü ilkin : Kalın şayak urbalar giymiş, yağız yüzlü, tok sözlü babacan adamlardı bunlar. Toprakla boğuşmanın, sıkıntılı günlerin dibinden bakıyorlardı. Çocuksu bir saflıkları vardı :

"Allah ırazı olsun, öldüyse nur içinde yatsın şo nektebi yapmamıza sebeb olanlar" diyorlardı. "Ta ovadan eşeklerle kum çektik, zor olmasına zor oldu emme Allah ırazı olsun... Eskiden Jandarmadan, tahsildar İrecep'ten gayrı efendi görmezdi bu köy.. Şimdi nektep sebabına sizin gibi efendiler de görüyoruz. Emme suçluyuz efendi, tamamlıyamadık nektebi... Daha epi hizmatı var oranın.. Bereket Eşref Efendi gayratlı çocuk, heç boş durmuyor, birşeyler yapmağa çalışıyor. Değilse yolunu bulur önceki malimler gibi kaçardı buradan...

Söz buraya gelince işi şakaya burak üyelerden birinin mühürünü istedi.

Kavruk yüzüne bir gülümseme yayıldı adamın :

"Bre efendi hoş adamsın doğrusu dedi, ak kâğıdın kıçına möör basanlardan sandın bizi galiba... Biz ireçperiz.. İşimiz toprakla, davarla.. Hükümet kapısına düşmedikçe möör gerekmez bize.. Diyeceğim, şukadar yıllık âzâyım yanımda taşımam ben möörü.

Mıhtarda durur bizim möörler. Eee iresmi adam sayılır o da. Nüzüm etti mi bizi arıyacak deel a batırıversin boyaya.

Diğerleri kuşkulanmıştı :

"Hayrola efendiler, bizim Hüseyin Ağaya piyango miyango mu vurdu yosam.. Nidecen möörünü?..

Bunun üzerine şikâyet yazısını çıkardı, teker teker herbirine göstererek böyle bir kâğıda mühür basıp basmadıklarını sordu.

İçlerinde bu kâğıdı gören yoktu. Yazı okununca büsbütün şaşırdılar Muhtar için :

"Vaz boynuzlu döyüs, vay namısızl. diye söylenmeğe başladılar. "Möörleri sana verdikse... Ülen bu yapılır mı bu?. Ne zararını gördün Eşref Efendinin a kara dinlil! Nektebi yarım bıraktırdınız bir de mualimsiz mi kalsın istiyorsunuz?..

Biraz sonra içeriye giren muhtar zor yatıştırabildi üstüne yürüyen üyeleri. "Durun yahu, Allahınızı dininizi seversenız durun da anlatayım" diyordu. Bir hayli ileri geriden sonra güçlükle konuşabildi :

"Muhtar, demiş Arap Hoca bir gün devirler değişti muhtar.. Sen hâlâ uyuyorsun.. Buranın çocukları ne Allahını, ne peygamberini biliyor. Mektepte öğrendikleri ahiret için değil. Bugüne bugün senden sorulur bu köy... Bak, başka köylerde gürül gürül hak yolunda millet. Bırakalım o kadarını ama, ben allah için eski yazıyı, kuran okutmayı üstüme alırım..."

Katip te yüklenince, hemen o gün çocukların birazını hocaya göndermesini istemişler öğretmenden. O uysal, o sessiz Eşref Efendi, yüzünü karartmış "yool. olamaz" demiş vaktı gelince ben onlara din dersi okutacağım. Ama okul çağını geçmişler için böyle birşey düşünüyorsanız bunun için de kaymakamlıktan izinşarttır"

Katip : "Eşref Bey o eskidendi, şimdi kasabalarda, kaymakamlıkların gözü önünde bile bu iş yapılıyor.. Gel etme filân diyecek olmuş ama dinletememiş. Nuh diyor Paygamber demiyormuş Eşref Efendi. Kâtibi küplere bindirmiş bu. Yumulmuş kağıda yazmış yazmış, "Muhtar, mühürleri ver" demiş sonra da..

Üzgündü, pişmandı, acıncak haldeydi muhtar. Aynen böyle oldu diyordu. Gözüm kör olsun yalanım varsa.. Kâtip partinin adamı. Ne yapabilirdim ben? Hem bu kadar ireli gideceği aklımdan geçmezdi.... Ben Eşref Efendiye bunu yapacak adam değilim. Çocukların öğleden sonra hocaya gönderilmesini istedim istedim ya, işte o kadar... Düşünmüş de sağır domuzun işi...

Hüseyin Ağa sert sert :

"Beri bak muhtar dedi, şöyle olduydu böyle olduyduyu bırak. Bu boku temizliyeceksin..

"Temizliyeceksin..."

İşin sarpa sardığını gören muhtar, mühür tomarını cebinden çıkarıp ortaya attı :

Bundan sonra ben bu işi yapamam arkadaş.."

Aradan onbeş gün geçmişti. "Bölgesine ait bazı hususları görüşmek üzere" ile çağırılan Gezici, doksan altı kilometrelik yorucu bir otobüs yolculuğundan sonra Milli Eğitim Müdürünün odasına girdi. Müdür, camlı masanın gerisinde maroken koltuğa gömülmüş, evrak inceliyordu. Bir ara başını kaldırdı, Geziciyi görünce :

"Ha, siz misiniz? Hoş geldiniz" diyerek yer gösterdi. Zile bastı.

Gelen adamdan kimsenin içeriye alınmamasını istedi. Bir süre nasıl konuşacağını kestiremiyormuş, aradığı sözleri bulamıyormuş gibi sustu. Sonunda :

"Bu zamanda idareci olmak zor dedi, günlerdir düşünüyorum. Dilimin döndüğü kadar Valiye anlatmağa çalıştım ama, particiler ağır basmış. İlle de senin o bölgeden alınması istiyorlarmış. "Sebep? dedim, kanun dedim, yönetmelik dedim olmadı." Kocadağ'da bizim partili muhtara ettiği az şey mi? dediler..

Gezicinin konuşmak istemesi üzerine :

"Yok yok meseleyi biliyorum. Yerinizde olsam ben de aynı şeyi yapardım.. Ama nihayet hepimiz memuruz.. İstediklerini nasıl olsa yapar bunlar. Bari siz yerinizin değiştirilmesi için bir dilekçe versenız de, kendi isteğinizle gitmiş olsanız diyorum..."

DÜNYA SENDİKAL HAREKETİNİN İSTEMLERİ

KAPİTALİST sistemin genel buhranı bu sisteme bağlı hemen her ülkede ortak sonuçlar doğuruyor. Emperyalist çok uluslu tekeller arası çıkar tepişmesi yüz milyonlarca emekçinin yaşam ve çalışma koşullarını ağırlaştırırken, sömürü ve kârı aşırılaştırıyor. Geniş kitlelerin yoksullaşma ve mülksüzleşmesi hızlanıyor. Buhranın şiddetlenmesi tüm kapitalist dünyada işsizliği, pahalılığı, vergileri, enflasyonu ve toplumsal adaletsizlikleri arttırıyor. Bu sonuçlara karşı mücadeleye atılan emekçi kitleler insanca bir yaşamın ancak sermayenin egemenliğine son vermekle olanaklı olduğunu kavrıyorlar.

Günümüz koşullarında yerli tekelere karşı sürekli ve kalıcı ekonomik ve demokratik kazanımlar elde etmek, ancak emperyalist sermaye ve çok uluslu şirketlere karşı savaş açmakla mümkündür. Çünkü artık, sermaye ulusal niteliğini yitirdi. Sermayenin uluslararası "dayanışması" ve ortaklığına karşı tek ve en etkin silâh dünya işçi sınıfının birlik ve dayanışmasıdır. Ulusal kurtuluş, demokrasi, barış, toplumsal ilerleme ve sosyalizm mücadelesinin kesin başarısı işçi sınıfının, emekçilerin ulusal ve uluslararası örgütsel ve mücadele birliğini gerektiriyor.

1976 yılında bu gerçek çok daha açık bir şekilde ortaya çıkıyor. 1976'nın 1 Mayıs'ında çeşitli uluslardan yüzmilyonlarca emekçi ulusal ve uluslararası istemleri arasındaki güçlenen bağı somutlayan sloganlar haykırıyor. Her ülkede dünya işçi sınıfı, kapitalizme, emperyalizme, sömürgeciliğe, faşizme ve savaşa karşı ortak istemleri etrafında birleşiyor. Bu yıllki 1 Mayıs işçi sınıfının uluslararası sendikal birliğini gerçekleştirme yolunda attığı yeni ve ileri bir adım oluyor. Türkiye işçi sınıfı ve onun gerçek sendikal örgütü olan DİSK bu onurlu ve haklı mücadelenin içinde yerini alıyor.

1 — Günümüzde Sendikaların hakları

— Tam bir egemenlik ve bağımsızlık içinde her düzeyde sendika kurma, sendikaya ve her türlü sendikal oyleme katılma hakkı.

— Grev hakkı ve lokavtın yasaklanması.

— Uluslararası sendikal çalışmalarda bulunma hakkı.

2 — İnsanca yaşamak için

— Aileleri ve kendileri için yeterli yaşama koşullarını sağlayacak işsizlik tazminatı yoluyla her bireyin toplumsal güvenliğinin sağlanması.

— İşe alınma ve işten çıkarılmada sendikalara denetim hakkı.

— Emekçi ve ailesinin insanca yaşamasını sağlayacak teminat altına alınmış ücret hakkı.

— Hastalık, iş hastalığı, iş kazası, yaş ve beklenmeyen durumlar hesaba katılmaksızın, her işçi ve ailesi için güvenceli bir yıllık asgari gelir.

— Her türlü emekçi gelirinin satın alma gücündeki artışın garanti altına alınması.

— Ücret kaybı olmadan çalışma süresinin azaltılması.

— Toplumda gelirlerin yeniden dağılması için, demokratik vergi sistemlerinin kurulması.

— Asgari ücret ve gelirin vergi dışı bırakılması.

3 — Sosyal güvenlik ve sağlık

— Sağlığın korunması ve sosyal güvenlik hakkının, her ülkede, devlet ve işveren tarafından tam ve yasal olarak tanınması.

— Emekçi kadınların ve ailelerin haklarının garanti altına alınması ve çocukların korunması ve bakımı için kreşler (çocuk yuvaları) ve çocuk bakımevlerinin kurulması.

— Genç emekçilere, elverişli konut, kültür ve toplumsal çalışma koşullarının yaratılması.

4 — Geriliği yenmek ve toplumsal ilerleme ile ekonomik kalkınma için

— Dünya nüfusunun yüzde 50'si yetersiz besleniyor, yüzde 40'ı ise aç.

— Toprağın, sömürgeci, feodal ve her türlü sınırsız özel mülkiyeti ortadan kaldıracak ve toprağı onu işleyenlere devredecek **toprak reformu.**

— İç pazarın genişlemesine ve halkların yaşam düzeyinin yükseltilmesine yönelik **sanayileşme.**

— Devlet sanayi sektörünün kurulması ve geliştirilmesi ile özel tekellerin ortadan kaldırılması.

— Ayrımcı ve kapalı ekonomik ve ticari sistemlerin kaldırılması sosyalist ve "üçüncü dünya" ülkeleriyle ticari ilişkilerin hızlı gelişimini önleyen engellerin kaldırılması.

— Tüm ülkelerin askeri ve silâhlanma harcamalarının, toplumsal ve ekonomik gelişme yönünde kullanılması.

— Her ülkenin kendi doğal kaynakları üzerindeki ulusal egemenliği; az gelişmiş ülkelerin, yabancı sermayenin ulusal gelişim ihtiyaçlarına göre kullanılmasını sağlama ve yabancı sermayeye ait işletmeleri millileştirme hakkı.

— Anti-tekelci nitelikte köklü yapısal dönüşümler.

— İç tüketimi genişletme ve tam istihdam (herkese iş) siyasetini gerçekleştirerek üretim kapasitesinin bütünüyle kullanılması.

5 — Çok uluslu tekeller ve sendikalar

200 çok uluslu şirket ABD üretiminin yüzde 60'ını denetliyor.
1985 yılında, çok uluslu 200 şirket, tüm kapitalist dünya üretiminin yüzde 90'ını denetleyecek.

— Çeşitli ülkelere yerleşmiş bir çok uluslu şirketteki yaşam ve çalışma koşulları üzerine sendikal örgütler arasında düzenli, sürekli bilgi alışverişi.

— Aynı çok uluslu şirkette çalışan işçiler için ortak istemler programının oluşturulması.

— Aynı çok uluslu şirket içindeki tüm sendikaların delege ve temsilcilerinden oluşan koordinasyon komitelerinin kurulması.

— Özellikle gelecekteki ekonomik ve toplumsal plânları açısından, devletlere çok uluslu şirketlerin denetimini sağlayacak önlemlerin alınması.

— Sermaye ihraç ve ithali demokratik kamu denetimine bağlı olmalı.

— Her ülkenin kendi ekonomik kaynaklarına sahip olma hakkının savunulması, emekçilerin çıkarlarının korunması, bağımsız ekonomik gelişme için daha iyi temellerin yaratılması ve karşılıklı yarar ve çıkar temeli üzerinde uluslararası ekonomik işbirliğinin genişletilmesi ve yaygınlaştırılması için **her ülkenin, sanayi, ticari, mali ve hizmet alanındaki çok uluslu şirketlere ait işyerlerini millileştirme hakkı.**

6 — Öğrenim ve meslek eğitiminin demokratikleştirilmesi

— Kadın, genç, yaşlı tüm emekçiler sürekli bir öğrenim görmek hakkına sahiptir.

— Her emekçinin, seçtiği işe girmesini, bu işte kalma ve ilerlemesini sağlayacak mesleki eğitimden geçmeye hakkı vardır.

— Meslek eğitimi, ekonomik ve toplumsal ve kalkınma plânlarının ayrılmaz bir parçası olmalı ve genel öğrenim sistemi içine alınmalıdır.

— Öğrenim, demokratik olmalı ve gençlere kişiliklerini, yaratıcı yeteneklerini, kültürlerini ve mesleki niteliklerini geliştirici olanakları vermelidir.

— Mesleki eğitim, geniş bilimsel ve teknik bilgilerle donatılmalı ve emekçilere içinde yaşadıkları toplumda daha aktif bir rol oynamalarını sağlayacak mesleki, toplumsal ve siyasal çalışmalarıyla ilgili bilgi ve yetenekleri vermelidir.

— Sendikalar, meslek eğitimini, mesleğe yönlendirmeyi, emekçilerin okuma - yazmasını ilgilendiren tüm konularda danışılma ve bu yöndeki çalışmaları denetleme hakkına sahip olmalıdır.

7 — Tarım emekçileri

1960 - 1972 arasında tüm dünyada 200 milyon insan iş bulmak amacıyla kırlardan göç etmiştir.

— Tam istihdamı gerçekleştirmeye yönelik bir sanayi ve tarım kalkınması plânlanmasının sağlayacağı iş hakkı.

— Gelir garantisi: ücret artışı ve sanayi işçilerinin ücretlerine göre belirlenecek olan yıllık asgari gelir garantisi.

— İş yasasında tarım ile sanayi sektörü arasında tam eşitlik.

— İşyeri de dahil olmak üzere, sendikal örgütlenme ve eylem hakkı ve bunu kısıtlayan önlemlerin kaldırılması.

— Çağdaş bir mesleki eğitim.

— Tarım emekçilerinin, toplumsal, ekonomik ve kültürel haklarını tam anlamıyla kullanabilmelerini sağlayacak olan sosyal kolaylıkların sağlanması.

8 — Kadın emekçiler, emekçi gençlik ve göçmen işçiler

1980 yılında kapitalist dünyadaki kadın emekçilerin sayısı 650 milyonu aşacak. 25 yaşından küçük işsizlerin yüzde 50'si kadın. Geri kalmış ülkelerdeki çocukların yüzde 50'si 7 yaşına gelmeden ölüyor. Kapitalist dünyada 50 milyon çocuk çalışıyor.

— Çalışma hakkı ve hiç bir ayırım yapılmaksızın iş garantisi.

— Ücretlerde, çalışma koşularında eğitim ve öğrenimde, sendikal haklarda eşitlik.

— Analık ve çocuk bakım hakları.

— Çocuk işçi çalıştırılmasının yasaklanması.

— Cinsiyet, ırk, toplumsal ve ulusal kökenine bakılmaksızın her insanın kendi ülkesinde çalışma hakkı.

— Göçmen işçi çocukları için okul ve öğrenim olanakları.

— İşsizlik, aile ödenegi, analık hakkı, sağlık bakımı, emeklilik, meslek öğrenimi, sendikal, demokratik hak ve özgürlükler gibi her kanunda yerli işçilerle tam eşitlik.

9 — Ekonomik ve siyasal demokrasi

— Sendikal hakların genişletilmesi yoluyla işyeri yönetiminin demokratikleştirilmesi.

— Kamu yönetiminde, kamu hizmetlerinde, kamu sektörüne ait işletmelerde çalışanların, grev dahil sendikal haklarının yasallaştırılması.

— Ekonomik iktidarı yerli ve yabancı tekellerin elinden almak için belli başlı ekonomik faaliyetlerin millileştirilmesini de içeren kamu denetimi.

— Ekonomik ve toplumsal gelişme için demokratik plânları içeren ve işçilerle sendikaların uygulama ve denetimine katılacakları ekonomik ve toplumsal gelişme stratejisi.

— Herkesin medeni, siyasal, ekonomik, toplumsal ve kültürel haklara ve bu hakların kullanılmasına kavuşmanın temel koşulu olan tüm ülkelerin siyasal ve ekonomik bağımsızlığının, toprak bütünlüğü ile ulusal egemenliğinin tanınması.

— Devletin ve işlevinin demokratikleştirilmesi.

— Kişisel özgürlük ve güvenlik, görüş ve ifade özgürlüğü, toplanma ve sendikalaşma hakları da dahil olmak üzere, herkese bireysel ve toplumsal hakları kullanma fırsatı tanımak; demokratik özgürlüklere ve insan haklarına saygının sağlanması.

10 — Dünya barışı ve silâhsızlanma

— 1 Ağustos 1975 tarihinde Helsinki'de toplanan ve Türkiye'nin de imzaladığı **Avrupa Ortak Güvenlik ve İşbirliği Konferansı** kararlarının uygulanması.

— Savaşa karşı, dünya barışı ve genel bir silâhsızlanma ile nükleer silâhların üretimi ve kullanılmasının yasaklanması.

— Tüm askeri blokların kaldırılması.

— İsrail'in işgal ettiği Arap topraklarından çekilerek, bölgede sürekli bir barışın sağlanması ve Amerikan emperyalizminin desteklediği, İsrail saldırganlığının son bulması.

— Şili askeri faşist diktatörlüğe karşı ve demokratik, siyasal özgürlüklerin sağlanması.

— Irkçı rejimlere ve İspanya, Brezilya, Paraguay, Güney Kore gibi ülkelerdeki faşist diktatörlüklere karşı.

Yeni sömürgeciliğe karşı, her ülkenin, özgürlük, bağımsızlık ve ulusal egemenlik içinde ulusal kaynaklarına sahip olma ve istediği toplumsal ve siyasal rejimi kurma hakkının dayatılması için.

Dünya işçi sınıfı ve emekçi halkları bu acil ve haklı istemleri için mücadele veriyor. Karşısına dikilen, gerileyen emperyalizmin, faşizm ve gericiliğin artan şiddet ve saldırısına karşı ulusal kurtuluş, demokrasi, barış ve toplumsal ilerleme savaşını yükseltiyor. Bu amaç doğrultusunda geniş bir dünya anti-emperyalist cephesi oluşuyor.

1976'nın 1 Mayıs'ında sınıf sendikalarının başını çektiği büyük gösterilerde milyonlarca emekçi bu istemler etrafında dünya işçi sınıfının birlik ve dayanışmasını dile getiriyor.